

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Att växa upp med minst en förälder som har ett substansbrukssyndrom

**- En kvalitativ studie ur ett emotionssociologiskt och
dramaturgiskt perspektiv**

Kosovare Haliti & Maja Hammoud

Kandidatuppsats 15 HP (SOPA 63)

VT 2020

Handledare: Eva Palmblad

Abstract

Author: Kosovare Haliti & Maja Hammoud.

Title: Growing up with at least one substance abusing parent. [Translated title]

Supervisor: Eva Palmbald

Assessor: Anna Rypi

The purpose of this bachelor thesis was to study the experiences that children had growing up in poor living conditions due to their parent's substance abuse. The children included in this study are in adult age describing their childhood in relation to their parents substance abuse and the effect it had on them. The consequences both short-term and long-term, as well as the mental health of these children and how it has been affected is the main study object. In this study where a qualitative content analysis was chosen, blog posts written by adult children from the "Maskrosbarn" organization laid the foundation for our chosen empirical data. The selection for the blog choices is adult children who have had at least one parent growing up with substance abuse.

The results show that different people choose to express themselves and perceive the substance abuse in different ways. However, what was common was that they all had experiences of it having a negative impact on their family and relationships. Life as a child in such a family was described as difficult, with a lot of responsibilities and conflicts. How these children handled these situations were different, as it was all about adapting to their parents' behaviors and needs. The children had to take on a lot of responsibilities that their parents or younger siblings had because of the guilt they felt towards them. Apart from that, they could not talk about what was happening at home, and always kept a facade for a good family since it was considered shameful. Many children are also affected into adulthood, where the consequences of having grown up in these conditions have not yet been released emotionally.

The sociology of emotions and dramaturgical perspectives are used to analyze the statements of the people, as they express different emotions and how they kept an on act as children.

Keywords: substance abuse, children of substance abusing parents, consequences and effects on children with substance abusing parents, child mental health.

Innehållsförteckning

Abstract	2
1.0 Inledning	5
1.1 Problemformulering.....	5
1.2 Syfte	6
1.3 Frågeställning	7
1.4 Förtydligande.....	7
2.0 Bakgrund	7
- <i>Beroende</i>	8
- <i>Missbruk</i>	8
- <i>Substansbrukssyndrom</i>	8
- <i>Riskbruk</i>	9
- <i>Substansmissbruk</i>	9
- <i>Vuxna barn</i>	9
- <i>Maskrosbarn</i>	9
3.0 Kunskapsläge	10
3.1 Litteratursökning.....	10
3.2 Tidigare forskning.....	10
3.2.1 Kortsiktiga konsekvenser för barnet.....	10
3.2.2 Långsiktiga konsekvenser för barnet.....	12
3.2.3 Samverkande riskfaktorer	15
4.0 Teori	16
4.1 Emotionssociologiska perspektivet.....	16
4.1.1 Skam.....	16
4.1.2 Skuld.....	18
4.2 Det dramaturgiska perspektivet	19
5.0 Metod	21
5.1 Val av metod.....	21
5.2 Urval	22
5.3 Bearbetning och analys	23
5.4 Tillförlitlighet	25
5.5 Etik.....	26
5.5.1 Informationskravet.....	26
5.5.2 Samtyckeskravet	27
5.5.3 Konfidentialitetskravet.....	28
5.5.4 Nyttjandekravet.....	28
5.6 Metodkritik.....	29
5.7 Arbetsfördelning	30

6.0 Resultat och analys	30
6.1 Emotioner.....	31
6.1.1 Skam.....	31
6.1.2 Skuld.....	33
6.1.3 Rädsla, sorg, tacksamhet.....	34
6.2 Roll, fasad och masker.....	35
6.3 Konsekvenser	38
7.0 Slutdiskussion	41
8.0 Referenslista	45
9.0 Bilagor	48
9.1 Bilaga 1	48
9.2 Bilaga 2	50

1.0 Inledning

1.1 Problemformulering

Folkhälsomyndigheten (2016) pekar ut barn som en särskilt sårbar och utsatt grupp då de är helt beroende av deras föräldrar under uppväxten. Vidare konstateras det att det är många barn vars uppväxt präglats av missbruk, psykisk ohälsa och/eller våld. Således manifesteras missbruk, psykisk ohälsa och/eller våld på olika sätt beroende på omfattning samt karaktär av problemet. Konsekvenserna kan därför arta sig på olika sätt. En konsekvens är att föräldrarna till följd av substansbrukssyndrom brister i sin föräldraförmåga. Något som i kombination med svår och traumatiserande uppväxt utgör en ökad risk för att barnen sedan utvecklar ett eget missbruk. Sålunda är risken att utveckla psykisk och fysisk ohälsa också högre hos dessa barn vars uppväxt innefattar destruktiva inslag av missbruk, psykisk ohälsa och/eller våld (ibid.).

2013 presenterades en studie där barn inom ett par antal olika årskullar kartlades och följdes upp från barndom fram till och med vuxen ålder. I denna studie framgår det att 8 % av dessa barn växte upp med en förälder som haft ett substansbrukssyndrom av allvarlig art. I fallen inbegrips både missbruk och psykisk ohälsa hos föräldern. Procentantalet uppskattas till 17 % när studien tar hänsyn till andra faktorer så som föräldrar som haft öppenvårdskontakt med socialtjänsten vari vårdvistelse på sjukhus till följd av substansmissbruket varit aktuellt. En annan faktor är minst en förälder som har blivit dömd för brott relaterade till narkotika eller rattfylleri (Folkhälsomyndigheten, 2016).

Föräldrars mångsidiga problematik och hur det påverkar barn som anhöriga beskrivs i en rapport från Socialstyrelsen (2013). Vidare fäster denna rapport bland annat fokus hur barn påverkas känslomässigt. Socialstyrelsen (2013) framhäver att känslor av skuld och skam är naturliga effekter av förälderns eller föräldrarnas missbruk. Skuld kan barnet känna även om den inte kunnat påverka utfallet i förälderns beteende. Socialstyrelsen menar att det är en indikation på trauma. Skam uppstår när barnet ställs emot en annan verklighetsbild än den den själv upplever. Lojaliteten hos barnen till föräldrarna utgör då en anledning till att de således upprätthåller fasad. Följaktligen bidrar skamkänslorna till att barn inte uppsöker hjälp trots tillgänglighet (ibid.).

Tedgård, Råstam och Wirtberg (2018, s. 1) beskriver diverse risker som förekommer hos barn som vuxit upp med föräldrar som haft ett substansbrukssyndrom. Dessa risker är bland annat att barnen har en högre benägenhet att utveckla ett känslomässigt obalanserat beteende liksom en ångestproblematik. De styrker också att risken för den psykiska ohälsan generellt sätt är högre för denna grupp. Följaktligen kan detta sätta en negativ prägel på barnets framtida föräldraskap menar Tedgård, Råstam och Wirtberg (2018, s. 2). Pihkala, Dimova-Bränstörms och Sandlund (2017, s. 395) beskriver påföljande konsekvenser för barnet ytterligare. De menar att risken för att emotionella samt kognitiva beteendestörningar uppvisas hos dessa barn jämfört med övrig population som inte har samma uppväxtmiljö.

Sammanfattningsvis går det att konstatera att substansbrukssyndrom hos föräldrar med barn som växer upp i dessa negativa levnadsförhållanden är ett allvarligt och seriöst socialt problem i Sverige. Det är vetenskapligt belagt att dessa barn utgör en riskgrupp för att utveckla psykisk, fysisk ohälsa eller också ett eget substansmissbruk jämfört med de som växer upp utan föräldrar med ett substansbrukssyndrom. Detta styrks ovan. Forskningsläget centraliseras kring behandling och vad som givit bäst effekt utifrån olika metoder.

Forskningsläget som det ser ut just nu saknar dock en fördjupande analys på problemets konsekvenser både ur ett kortsiktigt perspektiv samt ur ett långsiktigt perspektiv. Vi hoppas således att kunna tillföra ny data utifrån de ”vuxna barnens” berättelser av deras föräldrars substansbrukssyndrom utifrån både tidsramarna. Med ”vuxna barn” menar vi personer som nu är vuxna men vars barndom innefattat en uppväxt med föräldrar som haft ett substansbrukssyndrom. Detta genom en retroaktiv tillbakablick baserat på blogginlägg som tillvägagångssätt där vi kommer att koncentrera oss på barndomen och känslorna som uppstod där i relation till missbruket. Möjligheten till att läsa av och kartlägga miljön som denna målgrupp varit utsatta för ges via analys ur ett emotionssociologiskt samt dramaturgiskt perspektiv.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att utifrån blogginlägg undersöka ”vuxna barns” upplevelser av att ha vuxit upp med minst en förälder som haft ett substansbrukssyndrom och konsekvenserna för barnet ur ett kort, - liksom långsiktigt perspektiv.

1.3 Frågeställning

- ❖ Hur beskrivs de ”vuxna barnens” uppväxt i relation till deras föräldrars substansmissbruk?
- ❖ Vilka kort-, liksom långsiktiga konsekvenser går att återfinna i beskrivningarna av de barn som vuxit upp med föräldrar som haft ett substansbrukssyndrom?
- ❖ Hur uttrycks den psykiska ohälsan bland barn som växt upp med föräldrar som haft ett substansbrukssyndrom?

1.4 Förtydligande

I likhet med nuvarande forskning har vi valt att förhålla oss till de termer som används idag i denna diskussion. Omtalade begrepp för missbruk som är neutrala i så sätt att det inte är stigmatiserande är framförallt substansbrukssyndrom och substansmissbruk. Vi kommer alltså att använda oss av dessa termer när det är vi som skriver. När en författare däremot väljer andra termer som till exempel missbrukare eller missbruk, så kommer deras ordval tillämpas med hänsyn till författaren och den kontexten som texten skrevs i då. Denna studie omfattar biologiska föräldrar såväl som styvföräldrar. Det kan alltså handla om en eller två föräldrar som haft ett substansmissbruk under barnens uppväxt. Vi har inte avgränsat oss till en specifik substans. utan narkotika, alkohol, psykofarmaka samt andra läsningsmedel berörs i denna studie.

Vidare är det konstaterat att substansmissbruk kan förekomma tillsammans med psykisk ohälsa och/ eller våld. Vi kommer dock att lägga fokus på substansbrukssyndrom och konsekvenserna av detta snarare än de andra två. Däremot kommer psykisk ohälsa som en konsekvens av substansmissbruket inkluderas i studien.

2.0 Bakgrund

Häri förklaras och definieras begrepp som används i relation till vårt valda område. En del begrepp är utdaterade som till exempel termen missbruk. Denna term används ännu i vardagligt tal, men undviks i vetenskapliga texter då begreppet kan anses vara stigmatiserande och ha en negativ laddning. Andra termer har ännu inte hunnit anammas av omvärlden i just den vardagliga bemärkelsen, men används flitigt i vetenskapliga texter. I detta kapitel

beskrivs både äldre termer liksom nyare. Vidare finnes även annan information som kan vara till nytta för läsaren.

- *Beroende*

För att en person ska betraktas som beroende av exempelvis droger eller alkohol, finns det sju olika kriterier för det, varav tre ska vara uppfyllda inom ett år för att det ska vara ett beroende enligt DSM-5. Dessa kriterier representerar symptom över hur mycket substansen tagit över kontrollen i personens liv (Agerberg, 2018, s.23). När en person blir beroende uppstår det en förändring i hjärnan som drogen orsakat. Denna förändring gör det svårt att motstå återfall. Det är inte alltid som det betyder att personen i fråga använder drogen dagligen utan det centrala här ligger i att hen inte längre har kontroll över substansen (Agerberg, 2018, s.63).

- *Missbruk*

Missbruk i jämförelse till begreppet beroende är mer obestämd som riktar sig mer till de konsekvenser som uppstår utifrån de sociala interaktionerna av substansanvändning (Agerberg, 2018, s.23). Ofta används ordet missbruk som synonym till ordet beroende i dagligt tal för att benämna de människor som har problematik med narkotika eller alkohol (Agerberg, 2018, s.61). Dock har missbruk av droger en egen definition som skiljer sig från beroende. Det som skiljer de åt är de olika kriterier som innefattas. Missbruk av droger ses som ett maladaptivt substansbruk som kan leda till kliniskt lidande och betydlig funktionsnedsättning. För att det ska vara ett missbruk innefattas det fyra kriterier dock krävs det att endast ett har uppfyllts, upprepats eller är varaktigt under ett och samma år enligt DSM-IV (Agerberg, 2018, s.62).

- *Substansbrukssyndrom*

Begreppet substansbrukssyndrom kommer från både begreppen beroende och missbruk. Det ska representera ett neutraliserande ord för de som får denna diagnos. Detta begrepp ska sedan preciseras för den substans som personen använder, exempelvis alkoholbrukssyndrom. Det skiljer sig diagnosmässigt när det likställs med kriterier för missbruk eller beroende. För substansbrukssyndrom finns det elva kriterier för detta varav sju av kriterierna kommer från beroende och tre av fyra kriterier från missbruk. Det som skiljer substansbrukssyndrom från de resterande är att ett kriterium är nytt, som är suget efter drogen. Något som även skiljer är

hur man ser på symptomen, där det kan klassas från lindrigt, medelsvårt eller svårt substansbrukssyndrom beroende på hur många kriterier som uppfylls (Agerberg, 2018, ss.23–24).

- *Riskbruk*

Riskbruk är det begrepp som används när användandet av substansen är så pass hög att det går över till missbruk eller beroende. Riskbruk är som en zon mellan bruk och missbruk, där befinner sig cirka tio procent av alla svenska vuxna (Agerberg, 2018, s.63).

- *Substansmissbruk*

Enligt WHO (2020) definieras ”substance abuse” som ett skadligt bruk av psykoaktiva droger. Substansmissbruk är den svenska översättningen av substance abuse. Vidare beskrivs det som störningar i beteendet som framkommit av ett missbruk av narkotiska preparat eller andra substanser. Detta innefattar även substanser som inte är beroendeframkallande. För att ha ett substansmissbruk så måste därför personen inte ha ett beroende till preparatet enligt denna definition.

- *Vuxna barn*

När vi använder uttrycket ”vuxna barn” syftar vi till betydelsen av barn till föräldrar som haft ett substansbrukssyndrom under barnens uppväxt. I dagsläget är dock dessa personer vuxna som återberättar deras historier genom beskrivningar av minnen under barndomen.

Valet av detta begrepp är för att underlätta läsandet genom en beskrivning av målgruppen som är representerad i denna studie. Upprepning av konstant förklaring kan anses fylla en överflödlig funktion, varvid vi då istället valt en förkortande term. Detta för att beskriva de barn som nu är vuxna.

- *Maskrosbarn*

Maskrosbarn är en organisation som är grundad av två personer som genomgått problematik i sina familjesituationer med bland annat missbruk och psykisk ohälsa. Denna organisation är till för att stödja de barn som växer upp med missbrukande eller psykiskt sjuka föräldrar. De verkar för att hjälpa barnen att bryta sitt sociala arv och bli välmående vuxna med egna relationer och

en sysselsättning. De jobbar mot att normalisera, vara förebilder och även visa på att barnen kan må bra även om inte föräldern gör det. (Maskrosbarn, 2013).

3.0 Kunskapsläge

I detta kapitel kommer vi redovisa befintlig forskning inom det område som berör konsekvenser på ”vuxna barn” som vuxit upp med föräldrar som haft ett substansbrukssyndrom.

3.1 Litteratursökning

Som underlag för denna studie har en rad artiklar används för att klargöra den tidigare forskningen. Vi samlade flera stycken artiklar som på olika sätt undersöker och beskriver upplevelser hos ”vuxna barn” vars föräldrar haft ett substansbrukssyndrom under deras uppväxt. Dessa artiklar benämner konsekvenser, kortsiktigt liksom långsiktigt för barnen samt diverse riskfaktorer. Artiklarna hittades genom databasen LubSearch. Där använde vi oss av en variation av sökord och meningar som är följande: “substance abuse parents and effects on children” substance abuse” “parents substance abuse”. Vidare använde vi också oss av Socialstyrelsens (2013) och Folkhälsomyndighetens rapporter (2016). Detta material var något som vi sedan tidigare är bekanta med och faller inom data som är till nytta för vår studie.

3.2 Tidigare forskning

3.2.1 Kortsiktiga konsekvenser för barnet

Det är väl etablerat att personer med ett riskbruk av substansen alkohol eller andra substanser förknippas med lågt socialt kapital och dålig hälsa (Martikainen, Korhonen, Moustgaard, Aaltonen & Remes 2018, s.106). Det som däremot inte alltid lyfts är konsekvenser av riskbruket för personens omgivning. När det är mamman som har ett riskbruk under till exempel graviditet, så är möjliga risker för barnet att denne föds för tidigt. Låg viktnivå eller fetala alkoholspekturmstörningar ingår också i risker för barnet som utsätts för farliga substanser redan under mammans graviditet. Barn som utsätts för narkotiska preparat eller alkohol i ett prenatalt stadium riskerar att få beteendeproblem likväl som störningar i den

kognitiva utvecklingen. Vidare löper barn till missbrukande mödrar högre risk att bli hospitaliserade för skador och fostersjukdomar. En sådan start i livet kan utgöra långlivade konsekvenser för barnet vars förälder har ett substansmissbruk (ibid.).

I en studie framkommer det att 10 % av barn som lever i Australien växer upp med minst en förälder som har ett substansbrukssyndrom. Barn till föräldrar med ett substansmissbruk beskrivs vidare riskera att utsättas för negligering, fysiskt samt sexuell misshandel i högre utsträckning än övrig population. Sålunda beskrivs även risker för dessa barn att utveckla beteendestörningar likväl som socionomemotionella problem (Lewis, Holmes, Watkins & Mathers 2014, s.2398). I artikeln lyfts föräldrars substansbrukssyndrom som har en negativ effekt på familjen som helhet. Lewis et al. (2014, s.2398) menar dock att den naturliga följden blir att barnen kommer till skada på grund av den dysfunktionella familjesituationen. Dessa barn riskerar att isoleras från omvärlden, möta ekonomiska svårigheter samt utsättas för stress vardagligen. Bland dessa föräldrar så nämns auktoritära föräldraskapsstilar som gängse tillsammans med en avsaknad av värme i hemmet.

Forskning har visat att barn som växer upp med en förälder/ föräldrar som har ett substansmissbruk befinner sig i en risk att utveckla ett beteende som har negativa konsekvenser för anpassningen, det vill säga maladaptivt beteende. Det har visat sig att det finns en skillnad bland barn som inte växer upp med missbrukande föräldrar jämfört med de som gör det. Fals- Stewart, Kelly och Schroder (2006, s.10) beskriver att det är vanligt att de barn som växer upp i dessa förhållanden upplever interna problem som sorg, oro och ångest. Detta är något som således kan leda till depression. Alternativa externa problem som aggressivt beteende, låg självkänsla och problem i skolan är något som visat sig vara vanligt hos de barn som vuxit upp med missbruk. Vidare har det även visat sig att en påtaglig konsekvens för dessa barn har varit att de experimenterar med alkohol och droger eller själva börjar missbruka alkohol eller andra droger (ibid.).

En studie som genomfördes 2011 lyfter att cirka 12 % av de amerikanska barnen växer upp eller bor med minst en förälder som har haft substansmissbruk. Generellt sett menar Wiechelt och Okundaye (2012, s.93) att vart fjärde barn är utsatt för alkoholmissbruk i hemmet. Det finns en ökad sannolikhet att barn till missbrukande föräldrar upplever en ogynnsam barndom. De blir mer exponerade för emotionell, fysisk, sexuellt misshandel och övergrepp. Våld i hemmet kan bli en utgörande faktor för att dessa barn senare hamnar i ett kriminellt

umgänge. Barn som är inkluderade i välfärdssystemet är ofta barn från familjer med missbrukande föräldrar som är i behov av omvårdnad då föräldrarna varit otillräckliga och inte givit den omvårdnaden barnet behöver (ibid.). Dessa barn befinner sig i en hög risk för att utveckla beteendestörningar, beteendeproblem och problem i deras prestation i skolan och är mer benägna för att bli deprimerade, uppleva ångest eller missbruksproblematik när de blir äldre. Den fysiska hälsan påverkas också i dessa fall då utmattning av ansvarstagande påverkar barnen negativt. Dock är det även viktigt att lyfta upp att det inte alltid är alla barn som påverkas av dessa negativa effekter av att växa upp med en missbrukande förälder. Många barn som vuxit upp med missbruk har åstadkommit saker i sina liv precis som barn som vuxit med normala omständigheter. Det som visar sig vara en faktor för dessa barn är att de prioriterat sig själva varit produktiva och framgångsrika då de inte tagit på sig ansvar som inte de bör (Wiechelt & Okundaye, 2012, s. 94).

Jääskeläinen, Holmila, Notkola och Raitsalo (2016, s.728) bekräftar redan framkommen forskning rörande en ökad risk för psykiska sjukdomar för barn växer upp med föräldrar med substansbrukssyndrom. Föräldrar med ett substansmissbruk hade en högre grad psykisk ohälsa än de föräldrar som inte hade ett substansmissbruk. Således hade denna målgrupp oftare stöd från sociala myndigheter i ett långsiktigt förlopp. Faktorer utöver missbruket som påverkade barnens egen psykiska ohälsa eller brukandet av skadliga substanser var föräldrarnas eller föräldrarnas psykiska ohälsa, fattigdom, sociala hjälpmedel samt funktionaliteten inom familjen (Jääskeläinen et al, 2016, ss.731, 735).

3.2.2 Långsiktiga konsekvenser för barnet

Som tidigare artiklar har lyft upp benämner denna artikel hur utsatt denna grupp av barn till missbrukande föräldrar är. De löper en hög risk att utveckla psykisk ohälsa som kan komma att orsaka problem för dem i ett vuxet stadium. Familjer där substansmissbruk förekommer är ofta dysfunktionella och beteendet hos de vuxna med missbruket är ofta i mening ansvarslost (Tedgård, Råstam & Wirtbergs 2018, s.1). Ett vanligt beteende som föräldrar med ett substansmissbruk uppvisar gentemot sina barn anses vara kränkande och/eller försummande. Föräldrarna beskrivs även ofta vara känslomässigt otillgängliga (ibid.).

Barnen i de situationer med dysfunktionella familjer, i samband med de ogynnsamma barndomsupplevelserna kan komma att utveckla en beteendeproblematik som således kan

skada barnet. En ytterligare riskfaktor som betonas i artikeln är risken att barnet överför detta beteende på sina egna barn i framtiden. Ogynnsamma barndomsupplevelser kan bestå av emotionell misshandel, sexuell misshandel och/eller fysisk misshandel. Det kan även handla om fysisk och emotionell försummelse. Att växa upp med missbruk har en negativ inverkan på barnen utifrån tidigare nämnda anledningar. Känslomässiga störningar och ångest är något mer påtagligt för dessa barn och unga, samt en ökad risk för att själva utveckla ett missbruk (ibid.).

Barn som bildar en trygg anknytning vet hur de kan använda känsloregleringsstrategier gentemot sina egna barn jämfört med de som bildar sig en otrygg anknytning. Den emotionella utvecklingen för barnet är väldigt beroende av mönster för omhändertagande som kan påverkas vid väldigt ung ålder. Barn till föräldrar som har ett aktivt substansmissbruk finner sig i en större risk att uppleva oförutsägbarhet, stress och situationer där föräldern framstår som skrämmande för barnet. När dessa barn sedan växer upp och blir föräldrar kan dessa utgöra svårigheter för det egna föräldraskapet. En av de viktigare faktorerna för hur man blir som förälder baseras på hur en haft det med sina föräldrar. Utan en bra uppfattning om hur en förälder ska vara, så kan svårigheter uppstå när det rör det "vuxna barnets" egen förmåga till att utveckla ett gott föräldraskap (Tedgård, Råstam, & Wirtberg, 2018, s.2).

Vidare beskriver Tedgård, Råstam och Wirtberg (2018, s. 2) andra studier som de tittat på där det framgår att om en kvinna har en svår bakgrund med negativa barndomsupplevelser, kommer de mer troligt att själva ha problem med sitt föräldraskap. Det kommer förknippas med de svårigheter som de själva gått igenom. Enligt en befolkningsbaserad studie som Tedgård, Råstam och Wirtberg (ibid.) hänvisar till framgår det att cirka 17 % av alla barnen i Sverige lever med hög risknivå av alkoholkonsumtion. 3 % av dessa barn växer upp i familjer där minst en av föräldrarna är diagnostiserade med ett beroende. Det vill säga att av dessa 17 % är det endast 3 % som får rättvist stöd av välfärden medan de resterande blir bortglömda och tvingas hantera situationen på egen hand (ibid.).

De barn som vuxit upp med en mamma som haft ett substansmissbruk uttryckte ofta en önskan av emotionell kontakt eller omtänksamhet från henne. Detta var något som även visade sig vara en önskan som fanns kvar vid vuxen ålder. Till skillnad på om det var pappan som hade ett substansmissbruk, visades det inte samma sorts emotionella effekter. Där framkom det ett stort känslomässigt avstånd utan någon förväntan på att det skulle ha någon

betydelse för barnen. Barnen förväntar sig en emotionell relation med mamman men inte samma förväntningar över relationer med pappan, därav de skilda effekterna (Tedgård, Råstam & Wirtberg, 2018, s.5).

”Vuxna barn” som reflekterar över sin uppväxt benämner ofta att de upplevde stora svårigheter i att förstå och hantera sina känslor, utöver det kunde de inte be föräldrarna om hjälp då de inte var tillgängliga. Andra känslor som även var svåra att hantera och uttrycka var sorg och rädsla. De menar att de inte fick visa dessa känslor för allmänheten utan de skulle visa på att allt var bra och att de var glada. Många barn beskrev det som att de var övergivna och att inte mådde bra under barndomen (Tedgård, Råstam & Wirtberg, 2018, s.5).

Av den situation som råder i hemmet förklarar de ”vuxna barnen” att det var något som även brukar gå ut på skolarbetet. De lyfter upp att koncentrations och inlärnings svårigheter var något vanligt som förekom väldigt ofta. Utöver det förekom det även mobbning gentemot dessa barn eftersom de inte hade samma förutsättningar som de andra barnen. Således brukade detta leda till skolbyten. Det vill säga många negativa faktorer som resulterar till en dålig skolgång. Dock finns det barn som beskrev skolan som deras frizon. De upplevde sin skoltid som bra och fick bra resultat. Dessa barn såg på skolan som en plats att få positiv bekräftelse. Det var en plats där stressen hemifrån inte behövde finnas på (Tedgård, Råstam & Wirtberg, 2018, s.6).

Då de ”vuxna barnen” upplevt höga stressnivåer med ansvarstagande sedan ung ålder i kombination med starka känslor av ångest i samband med upplevelser av hot och fara så resulterade detta ofta i att de själva blev överbeskyddande mot sina barn. Denna känsla av ångest och överbeskyddande attityd kan sedan bli dominerande i relationen med deras barn och påverka dess interaktion och intimitet. Känslan av den sorts ångest kan bli så pass intensiv att det även kan påverka tillgängligheten gentemot sitt barn. Däremot kan det även ha motsatta effekter där föräldern blir överbeskyddande av sitt barn. Dessa barn tänker ofta på att de inte vill vara som deras missbrukande föräldrar var mot dem (Tedgård, Råstam & Wirtberg, 2018, s.6).

I deras roll som föräldrar kunde de ta hand om deras barns grundläggande behov och fysiskt skydda dem. Utmaningen för dem visade sig vara i det psykosociala där det inkluderades svåra känslor som var svåra att reglera. Det kunde råda sig om stress och svårigheter med

närhet och avstånd till barnet. Dessa svårigheter kan utgöra en risk för deras barn eftersom de inte kommer kunna utveckla en trygg anknytning med sina föräldrar (Tedgård, Råstam & Wirtberg, 2018, s. 11).

3.2.3 Samverkande riskfaktorer

Martikainen et al. (2018, s.108) genomförde en studie vars resultat indikerar att 6,3 % av de barn som omfattades i studien, hade minst en gång utsatts för våld innan de fyllt 15 år av deras förälder som missbrukat någon typ av substans. En smärre skillnad kunde observeras i om den missbrukande föräldern var mamman eller pappan och dess konsekvenser för barnet. Även om denna skillnad var liten så kom Martikainen et al. (2018, s.109) fram till att mödrar med substansbrukssyndrom har en större inverkan på barnet än om det är pappan som har samma sjukdom. Skillnad återfanns också rörande substansen som föräldern missbrukade. Alkohol hade en mindre exponering för barnet jämfört med andra preparat.

I artikeln tar de upp att betydelsen av vilken förälder det är som har ett substansmissbruk och vidare hur det ger olika konsekvenser beroende på om det är mamman eller pappan som har ett substansbrukssyndrom. Föräldrar benämns vidare ha olika föräldraroller och detta bidrar till olika utfall som påverkar barnet och deras upplevelser av deras föräldrars substansmissbruk. Fals- Stewart, Kelly & Schroder (2006, s.10) menar därför att pappans substansmissbruk inte kan generaliseras till mamman och vice versa. I samma artikel lyfts också alkoholkonsumtion. Föräldrar som missbrukar omfattas även av likartade faktorer som barnen då de kan uppleva psykisk ohälsa såsom depression, ångest eller antisocial personlighetsstörning. I många fall är barnens psykiska ohälsa triggad av föräldrarnas ohälsa (ibid.).

Både narkotika och alkoholmissbruk kan öka risken för dåligt föräldraskap som kan uppvisas genom ett oansvarigt beteende, låg engagemang och dålig omsorg för barnen. Dock är inte alkoholism hos föräldrar alltid förknippat med negativ familjemiljö eller att det medfört negativa effekter hos barnen. Däremot har narkotikamissbruk hos föräldrar mer konsekvent förknippats med sämre föräldraskap, familjesplittring, försummande av barn och barnmisshandel (Fals- Stewart, Kelly & Schroder, 2006, s.11).

4.0 Teori

I detta kapitel redogörs det teoretiska perspektiv som har relevans för uppsatsens resultat och analys. Det teoretiska ramverket som vi har kommer bygga på centrala termer från det emotionssociologiska samt dramaturgiska perspektivet. Följande citat visar hur både emotioner och masker är sammanvävt, likaså nämnda perspektiv.

Masker är stelnade uttryck för och förträffliga imitationer av känslor, på samma gång trovärdiga, diskreta och överdrivna - (Goffman, 2014, s. 4).

4.1 Emotionssociologiska perspektivet

Det emotionssociologiska perspektivet lägger tonvikt på de emotionella samt relationella inslagen som förekommer inom diverse sociala problem. Emotioner kan benämnas på olika sätt där begreppen affekter, känslor och emotioner ofta refererar till samma sak. Dock kan det finnas tillfällen där begreppen i dess kontexter syftar till olika saker. Emotioner och affekter hör samman och används ofta i vardagliga termer medan den andra berörs i vetenskapliga rum. Ordet känsla räknas som ett universellt ord och kan därav även användas i undersökningar om forskaren är osäker på begreppen (Scheff & Starrin, 2013, ss. 186–187).

Affekter har diverse former och skepnader. Affekter behandlar nio olika grundaffekter som det kallas. Dessa är glädje/ belåtenhet, förvåning, sorg, vrede, rädsla/skräck, äckel, avsky och skam. Affekterna är i konstant spel med varandra då de är uttryck för önskemål om kontakt. Det vill säga att önskan om kontakt är en invitation till en interaktion med någon. När en sådan interaktion avvisas sätter det igång affekterna som skam eller förödmjukhet. Dessa affekter är medfödda och utvecklas under barndomen och som kan liknas vid en instinkt. Emotioner används vidare efter att det erfarenhet av de olika affekterna tillkommit (ibid.).

4.1.1 Skam

En av de mer förekommande formerna av emotioner är skam. Känslan av skam är inte endast en personlig känsla, utan det ses som ett inslag av den sociala kontrollen i samhället. Skamkänslan betraktas som en sinnesrörelse som är ofrivillig och har av vana att uppkomma hos olika personer vid specifika tillfällen (Dahlgren & Starrin, 2004, ss. 75–76). Hur

skamkänslan fungerar eller vad den triggas av kan variera. Skamkänslan kan fungera som en form av inre kontrollapparat. Denna känsla finns där för att avråda en individ att gå över normen. Vi kommer ihåg denna känsla när vi bryter mot normen. Främst framträder denna känsla av skam när vi gör eller gjort något som inte är rätt, eller som vi inte borde gjort och misslyckat med det. Det senare exemplifieras när det inte gått som förväntat och att det istället skett ett misslyckande i självet. Detta bidrar till att en del håller sig till det som de klarar av och minimerar därav risker för ett eventuellt misslyckande. Således minimeras även risk för att skam ska uppkomma (Dahlgren & Starrin, 2004, ss. 76–77).

De signaler som innefattar emotionen skam är dock inte endast till för att hålla distans människor emellan. Utan det syftar till att även skapa en moralisk riktning för individers beteende. Vårt samvete formar sig lika mycket baserat på våra emotioner liksom av vårt tänkande och kunskaper som vi innehar. Upplever en person skam i en situation kan det vara tecken på att det är moraliskt fel enligt samhällets normer. Beteendet hos individen kan justeras därefter. Ett undvikande av samma upplevda skamkänsla är närvarande när en person gått över de accepterade samhällsnormerna. Vidare är affekten skam en blandning av olika faktorer som är komplexa. I blandningen ingår det blyghet, själväckel, känsla av isolering samt rädsla som är den främsta faktorn till påverkan rörande just emotionen skam (Dahlgren & Starrin, 2004, ss. 78–79).

Dahlgren och Starrin (2004, s.98) beskriver att enligt Scheffs teori så är skam "... ett tecken på otrygga och osäkra relationer medan stolthet är ett tecken på trygga och säkra relationer." - (ibid.). Skam och stolthet är emotioner som betraktas vara varandras motpol. De har en större inverkan på individers sociala interaktioner och egna självkänsla i jämförelse med andra emotioner. Scheff och Starrin (2013, s.188) skriver om att skam och stolthet uppstår enligt Cooleys teori så är detta en följd av att individer ser sig själva utifrån den andres perspektiv. Där benämner han ett begrepp som förklarar de respektive uppfattningarna om skam och stolthet för individen som spegeljaget. Spegeljaget har sedan tre huvudelement som är följande "... föreställningen om hur vi framstår för den andra personen, föreställningen om den andras bedömning, samt någon slags självkänsla, såsom stolthet eller förödmjukelse." (Scheff & Starrin, 2013, s.188).

Skam kan visa sig i två former hos individer, varav dessa kan var konstruktiv och destruktiv skam. Det vill säga en form av skam som kan vara bra att känna medan en annan som kan

orsaka skada för individen som känner den. Konstruktiv skam är den positiva skammen som värnar om vänskap och håller goda sociala relationer. Skam kan bli destruktiv när vi tillåter oss utsättas för andras hån, kränkningar och förödmjukelser. Skammen kan även bli destruktiv om den undanhålls för mycket alltså när man skäms över att skämmas, vilket gör att den förblir dold. Detta kan leda till ett komplex i emotionerna där en person exempelvis blir arg för att denne skäms men samtidigt så skäms denne över att man blivit arg för det (Scheff & Starrin, 2013, s.191). Vidare beskrivs detta sedan kunna leda till två olika utfall. Den första berör våldsamheter hos personen som skäms över att skämmas. Den andra berör istället en risk att utveckla psykisk ohälsa då skammen förblir instängd (Scheff & Starrin, 2013, s.191).

4.1.2 Skuld

Betydelsen av emotionen skuld baseras främst på att individen mår dåligt över att ha misslyckats med att tillfredsställa någon annans behov eller skadat dennes välbefinnande. Det är vanligare att individen känner ett större ansvar för de närmare samhörighetsrelationerna. Detta jämförelsevis med de som ingår i inom de mer distanserade relationerna. Därför blir det även mer vanligt att skuld uppkommer i samband med de personer som ingår i de närmre relationerna. En person kan emellertid känna skuld gentemot personerna i de mer distanserade relationerna men inte i samma utsträckning som de nära samhörighetsrelationerna. Exempelvis så känner människor en större skuld när de glömmet bort en nära vän, syskon eller förälders födelsedag jämfört med om de hade glömt bort en bekants födelsedag. Då det har större betydelse för personen, ökar även skulden (Clark & Brissette, 2002, s.291). De olika emotionerna som individer känner sorteras i olika känslor. Där kan avundsjuka, ilska och skuld ingå. Dessa känslor är något som inte ska visas utåt och hållas tillbaka enligt Dahlgren och Starrin (2004, s.37). Emellertid är det viktigt att uttrycka skuld och empati för de som ingår i de nära samhörighetsrelationerna för att de ska veta om att en bryr sig om de och uppmärksammar deras behov (Clark & Brissette, 2002, s. 294).

Skuld betraktas som en reflekterande emotion som har betydelse för rolltagandet och ger upphov till självkontroll. Beteenden och uppträdandet i olika situationer baseras på hur en upplever denna känsla. Upplever en individ en skuld så stoppas, hämmas eller undertrycks det beteendet som var aktivt i situationen. Beteendet som tidigare återfanns hos denne kan ändras till ett annat beteende, varvid känslan av stolthet återställs samt känslan av skuld och skam reduceras (Dahlgren & Starrin, 2004, s.24).

4.2 Det dramaturgiska perspektivet

Vi kommer att använda det dramaturgiska perspektivet som ett verktyg för att analysera vår målgrupps framträdande under barndom såväl som i vuxen ålder. Det dramaturgiska perspektivet kan ses som en metafor för hur diverse former av det sociala livet utspelar sig. För att kunna förstå metaforen så används en begreppsapparat som är av dramaturgisk essens (Goffman, 2014, s. 9). Samhället liknas vid en teaterscen och populationen i denna liknas vid aktörer som intar flera olika roller beroende på den så kallade publiken som bevittnar framträdandet. I kontext av en individ eller också aktör som samspelar med andra menar Goffman (2014, s.13) att denne styr vad denne vill göra och på så vis även de intryck som denne vill införliva hos den samspelande. Detta kallas för *intrycksstyrning* och är något som den enskilde gör i ett egentjänade syfte för att uppnå det optimala förväntade intrycket som denne ville åt. Hen skådespelar och flera olika masker liksom andra yttre egenskaper som klädsel står till personens förfogade i detta rollspel. Om en aktör som manipulerar sina egenskaper för att framstå på ett sätt som inte är förenligt med den person som aktören är bakom kulisserna, kallas detta för *förvrängning*. Härav menar Goffman (2014, s.57) att aktören på så vis lurar och bedrar sin publik. Publiken inräknas i de personer som bevittnar framträdandet. När aktören framträder så agerar den i främre regionen eller också kallat *frontstage* (Goffman, 2014, s.97). När aktören är i den bakre regionen, det vill säga bakom kulisserna så kallas detta *backstage*. I det senare omges inte längre aktören av publikens ögon eller öron till skillnad från i den främre ridå då dessa är aktiva (Goffman, 2014, s. 107).

Vidare är följande begrepp också viktiga inom det dramaturgiska perspektivet. De tillhör den begreppsapparat som kommer användas för att analysera materialet.

Dramatiskt förverkligande handlar om att uttrycksfullt förmedla och framhäva de karaktärsdrag som typiskt sätt är förknippade med rollen. Aktören framhäver de fakta som annars skulle legat i det fördolda menar Goffman (2014, s.35). Förmedlingen ska ske på en bråkdel av sekund och därav dramatisk för att denna ska lyckas.

Aktören bör bibehålla en social distans till sin publik för att denna ska kunna bevara relationer med dessa. När aktören inte vet allt om observatörerna och vice versa skapas vid denna mystifikationsprocess en sorts respekt. Detta kallas för *mystifikation* (Goffman, 2014, s. 64).

Detta mystifikationstillstånd och sociala distansering ger aktören svängrum innebärande att aktören kan omgruppera sin roll för att sedan ha rätt förutsättningar för att bygga upp den roll som den vill framställa sig inför observatörer. Detta kan fungera som ett sorts skydd från allmänhetens ögon (Goffman 2014, ss. 65–66).

Vid ett framträdande förväntar sig aktören att de intryck som den ger tas på allvar av observatörerna. Detta förutsätter att publiken ska ha en tro på de egenskaper som aktören framställer i sitt agerande. Goffman (2014, s. 25) vänder på perspektivet och skiftar till tron som aktören har på sitt eget framträdande. En aktör kan vara genuint duperad av agerandet som denne framställer. Denne är då övertygad om sin rutin och äktheten kring detta. Goffman (ibid.) kallar detta för en *äkta aktör*. När en aktör däremot inte tror på sitt framträdande eller rutinen som denne utför kallas detta för *cynisk aktör* (ibid.).

Det är inte alltid att aktörens rollspel i första hand är för att nyttja henom. Ibland kan rollspelet sättas i en större kontext enligt Goffman (2014, s. 73). Han talar om en grupp människor som arbetar efter ett gemensamt mål om att upprätthålla en fasad. Denna grupp kallas för *team* och deras gemensamma arbete mot målet kallas för *teamframträdande* (Goffman, 2014, ss. 74–75). I teamframträdandet agerar teammedlemmar efter givna roller och detta skapar således ett sammanhållet helhetsintryck av gruppen. En teammedlem utgör en faktor som är nödvändig för att detta helhetsintryck ska kunna upprätthållas (Goffman, 2014, s. 78).

Ett begrepp som genomsyrar det dramaturgiska perspektivet är ordet *fasad*. Goffman (2014, s. 28) använder fasad synonymt med termen framträdande. Det hänvisar det rollspel som aktören uppvisar med en specifik grupp av publik eller också observatörer som Goffman (ibid.) kallar det för. Detta anvisar till en bestämd tidsram där den aktivitet som aktören uppvisar har en påverkan på observatörerna. Fasad betecknas alltså som den del av utrustning som tillräknas som expressiv i den meningen att aktören utnyttjar detta antingen medvetet eller omedvetet under själva rollspelet/ framträdandet. Inom detta begrepp inryms vidare ”standardingredienser”, vilket Goffman (ibid.) använder för att beteckna mindre begrepp som tillhör fasad. Dessa begrepp tillsammans utgör därför fasad. En av standardingredienserna är *inramning*. Denna innefattar den utrustning som finns i teatern och det kan vara möbler, dekorationer eller andra inslag i bakgrunden som utgör det scenario aktören uppvisar sin aktivitet i. Inramningen är bunden till dess plats. Därför kan inte en aktör inta en roll och

framträda innan eller efter denne är i den inramningen som framträdandet tillhör (Goffman, 2014, s. 29).

Fasad kan användas för olika ändamål och rutiner. Däremot kan en form av institutionalisering ske när en social fasad intas av aktören. Denna gestaltar sig i stabilitet och kan oberoende av handlingar som utförs i dess syfte. Fasaden blir således en *kollektiv representation* (Goffman, 2014, s.33). När till exempel en person intar en social roll lär denne aktör finna att en fasad som är specifik för rollen redan är upprättad. Detta gäller i både fallen om intentionen var att utföra de uppgifter tillhörande rollen eller vice versa att upprätthålla fasaden innehållande uppgifter, så lär aktören förstå att denne måste göra både.

5.0 Metod

5.1 Val av metod

Som forskningsansats har vi valt att använda oss av en kvalitativ forskningsmetod.

Forskningsmetod definieras vidare som; "En forskningsmetod utgör helt enkelt en teknik för insamling av data" (Bryman, 2011, s.48). Tyngdpunkten för kvalitativ forskningsstrategi ligger sällan i kvantifieringen vid analys och insamling av data, utan det ligger oftare på orden. Karaktären för denna forskningsstrategi är tolkande, induktiv och konstruktionistisk (Bryman, 2011, s. 340). Den kvalitativa forskningen innefattar många olika metoder för forskning. Fem av de olika metoderna utgör de viktigaste metoder som används som är följande: etnografi/deltagande observation, kvalitativa intervjuer, fokusgrupper, språkbaserade metoder samt insamling och kvalitativ analys av texter och dokument (Bryman, 2011, s.344). Den form av kvalitativ metod som vi har valt att använda oss av för det empiriska materialet är insamling och analys av texter, mer specifikt analys av blogginlägg. Detta tillvägagångssätt kallas för innehållsanalys i dess exakta term.

Valet av innehållsanalys som metod grundade vi utifrån olika faktorer som tillgänglighet, tidsram samt att det handlar om ett känsligt område. Då fördelar med denna metod är att det ses som en teoretiskt obunden och flexibel metod, såg vi det som en möjlighet för ett mer trovärdigt resultat. Denna metods grund är enkel att lära samtidigt som inte är krävande i aspekt av utförandet. Resultat från denna metod är ofta lätta att förstå och förmedla.

Den faktor som däremot utgjorde grunden till varför vi valde innehållsanalys som metod berodde till största del av rådande samhällssituation som uppstått till följd av pandemin-Covid-19. Den uteslöt intervjuer som annars också skulle kunnat vara en alternativ metod. Vidare är vi medvetna om att online-intervjuer kunnat fungera under givna omständigheter, men då intervjuer redan sedan tidigare ifrågasatts bedömde vi inte att det skulle vara lämpligt att genomföra online-intervjuer heller. Detta då den grupp som vi studerar har en etiskt känslig karaktär. Den otrygghet många av de ”vuxna barnen” upplevt i relation till föräldrarnas substansmissbruk kan ta tillbaka minnen som de försökt glömma bort eller förträngt, därav vår bedömning av den etiskt känsliga karaktären hos denna grupp. Således hade det inte gått att motivera online-intervjuer med hänvisning till känsligheten kring ämnet och svårigheten att läsa av och bedöma situationen genom enbart online-intervjuer. Vidare motiverades istället valet rörande analys av blogginlägg. Det blir mer lämpligt där de ”vuxna barnen” frivilligt har uttryckt sig om deras upplevelser, känslor och tankar kring situationerna på deras egna sätt och villkor. Vi kommer att tillämpa bloggarna i vår analys genom att tematisera och koda de valda blogginläggen som handlar om ”vuxna barns” upplevelser av substansbrukssyndrom.

5.2 Urval

För urval av det empiriska materialet var fokus att söka efter det som var till relevans för vårt forskningsområde. Det vill säga blogginlägg där brännpunkten ligger på substansbrukssyndrom. För att kunna hitta dessa blogginlägg använde vi oss av en organisation kallad för Maskrosbarnen. Denna organisation stödjer personer som vuxit upp med olika sorts problematiker. Däribland substansmissbruk och/eller psykisk ohälsa.

Vidare sökte vi igenom alla blogginlägg på deras sida och valde ut de som behandlade substansmissbruk av både alkohol och narkotika. Denna form av urval heter målinriktat urval. Detta urval innebär att den inte är sannolikhetsbaserad, det vill säga att det inte finns ett syfte till att välja deltagare av slumpen. Detta emedan inte alla deltagare har relevans till studien. Det målinriktade urvalet syftar till är att välja deltagarna strategiskt för att resultaten ska vara till fördel för studien med relevans till analysen (Bryman, 2011, s.392). Därav sållade vi utifrån studiens inriktning. Blogginlägg som rörde områden med huvudfokus på psykisk ohälsa valdes per automatik bort. Vissa blogginlägg valdes vidare bort för att det inte tydligt framgick om föräldrarnas substansbrukssyndrom och deras påverkan på det ”vuxna barnet”. Av 176 blogginlägg så sållade vi ner antalet blogginlägg till 16 utifrån relevans till vår studie.

Dessa inlägg var mellan ett och två A4 papper långa. Detta val görs utifrån mättnaden av information i varje blogginlägg för att mättnaden för det teoretiska ska uppnås (Bryman, 2011, s.436). Blogginläggen valdes ut utifrån olika kriterier som är bland annat att de ska vara i vuxen ålder och vuxit upp med minst en förälder som har eller haft substansbrukssyndrom. Namn, ålder, kön eller någon specifik information om skribenterna kommer att väljas bort då det inte finns en relevans att ta med i vår studie.

5.3 Bearbetning och analys

Initialt började vi med att läsa igenom samtliga blogginlägg på organisationen Maskrosbarn. Vi valde ut 16 inlägg som beskrev upplevelser av att ha vuxit upp med en förälder som haft ett substansmissbruk. Vidare läste vi igenom vårt material och kodade blogginläggen under läsning samtidigt som vi räknade hur ofta vart begrepp förekom i varje blogginlägg. Räkning av begrepp är något som är typiskt för innehållsanalys enligt Bryman (2011, s.288). Just räkningen utgjorde ett kvantitativt moment i vår kodning som var till för att ge oss skribenter ett verktyg för att skapa de kategorier som sedan kom till nytta för analysen. Sålunda vilar majoriteten av studien på kvalitativ innehållsanalys. Detta baserat på Brymans (2011, ss. 505–506) beskrivning av denna ansats. Bryman (ibid.) förklarar att forskaren i förstahand gör sig bekant med sitt material och sedan delar upp texten i kategorier som därefter styr insamlingen av data. Dessa är kategorier som kan revideras vartefter förutsättningarna som materialet ger. Detta är vad vi har gjort i vår studie och som nedan kommer att beskrivas ytterligare. Det kvantifierande momentet samt kodning återfinns under kapitlet bilagor.

Blogginläggen lästes var för sig och kategoriserades av oss både innan vi gemensamt beslutade om den slutgiltiga kategoriseringen. Vi läste om blogginläggen tre gånger för att försäkra oss om att den kodning som gjordes stämde överens var gång och för att undvika felsteg. Begrepp och citat som förekom ofta uppmärksammades och kategoriserades efter teman. Detta tillsammans utgör därför en blandning innehållsanalys samt tematisk analys. Just den tematiska analysen blir synliggjord först när vi aktivt letar efter mönster i vårt material, så som hur ofta begrepp och citat nämns i relation till varandra (Bryman, 2011, s. 289). Det som är typiskt för denna metod är att identifiera gemensamma teman i blogginläggen och att vara öppen för nya teman som kan tillkomma utifrån helhetsbilden från de respektive blogginlägg (Winther Jörgensen & Phillips, 2000, s.122). Detta gjorde vi genom att tematisera citat utifrån de emotionssociologiska och dramaturgiska perspektiven. I

tematiseringen var skam och skuld dominerande emotioner samt fasad, därför utgjorde de grunden till de olika teman som vi valde att använda i vår analys. Vart efter vi tematiserat vårt material så analyserade vi citaten efter den teori och tidigare forskning som hänger ihop med just det specifika temat.

Martin Berg (2015, ss. 147, 154) beskriver i diverse problematikområden som finns när material till studier inhämtas från internet. Han trycker på ett av de forskningsetiska kraven anonymitet och hur en forskare bör bemöta detta inom cybervärlden. Berg (2015, s. 147) lyfter följande citat från en amerikansk tidskrift: ”On the Internet, nobody knows you’re a dog”- (Berg, 2015, s. 147). Med detta citat beskrivs paradoxen av den enskildes önskan om att vara delaktig i gemenskap samtidigt som en önskan om anonymitet finns närvarande. Berg (2015, s. 154) skriver vidare att även om personer har förståelse för att andra kommer kunna ta del av den information som de publicerat, även om denna information publicerats på relativt okända platser, så har inte samtycke för att denna information ska analyseras givits.

I vår studie har vi som sagt valt ut citat utifrån givna teman. Dessa citat och namnen på skribenterna har ändrats för att skydda den enskilde. Korrigeringen av citaten har bestått av att vi har ändrat ordföljden och även ändrat specifika ord som är signifikanta för just det citatet. Synonyma ord har tillämpats i citaten för att som sagt behålla en viss äkthet, men ändra så pass att anonymiseringen ändå består. Privatpersonerna är säkerligen införstådda med att blogginläggen är tillgängliga för allmänheten att läsa. Däremot så kanske de inte är införstådda med vad informationen kommer att användas för. För att vi ska uppfylla de forskningsetiska kraven, har vi därför valt att anonymisera inläggen likväl som efterfråga ett samtycke från organisationen i helhet för vår studie.

Vår kodning av vår empiri bestod av kategorier som utformats utifrån förekommande begreppen i blogginläggen. Hur ofta dessa begrepp sedan förekom utgjorde grunden till förståelse av vilka emotioner som präglade denna målgrupp. Även andra faktorer i inläggen lyfts i kodningen. Vidare gick det att urskilja att emotioner är ett dominerande begrepp vari känslor inryms. I denna kategori räknas bland annat känslor som sorg, ilska samt glädje med. I kronologisk ordning står beteenden som uppvisas av den enskilde näst på tur. Till dessa räknas bland annat kontroll, förlåtelse och acceptans. I en annan kategori som vi kodade fram vari denna blev konsekvenser, inryms bland annat substansmissbruk som det ”vuxna barnet”

utvecklat till följd av sin uppväxt. Vidare går det att återfinna exakt kodning samt diagram under avsnittet bilagor.

5.4 Tillförlitlighet

När det talas om tillförlitlighet i en forskningsansats belyses ofta begreppen validitet och reliabilitet. Reliabilitet behandlar huruvida resultaten på en undersökning blir densamma om den skulle genomföras på nytt eller om den är beroende av tillfälliga betingelser. Reliabilitet är därför mer aktuell när det handlar om en kvantitativ forskningsansats (Bryman, 2011, s.49). Validitet däremot är det viktigare forskningskriterium som bör uppfyllas vid en undersökning. Utgångspunkten för validitet är att avgöra om resultat som framkommer i undersökningen hänger ihop eller inte (Bryman, 2011, s.50). För att avgöra huruvida vårt forskningsmaterial är tillförlitliga användes de olika krav som utgångspunkter för avgörande. Studien vi genomför är någorlunda avgränsad i mängd, då antalet bloggar som används inte är så många. Dock anser inte vi att det ska påverka den validitet som innefattas i studien. Med hjälp av det målstyrda urvalet styrker det således den validitet som innefattas i undersökningen.

Det finns fyra delkriterier för tillförlitlighet. Dessa fyra kriterier är överförbarhet som representerar den externa validiteten och går ut på att kunna applicera likadan forskning på annan miljö, alltså ska inte de vara beroende av situation. Trovärdighet som kommer från den interna validiteten som innebär att säkerställa den forskning som blivit gjord. Sedan innefattar det tredje kriteriet pålitlighet som jämförs med reliabiliteten. Det sista kriteriet som finns för tillförlitlighet motsvarar objektiviteten i undersökningen som är möjligheten att styrka och konfirmera informationen (Bryman, 2011, s.354). Med tanke på vår valda metod samt empiriska material är vi medvetna om att resultatet inte är generaliserbart för populationen i helhet, då detta är begränsat till en organisation och upplevelserna av barnen inom denna. Därav uppfylls inte den externa validitet som annars berörs i vår studie. För kravet om intern validitet finns det en överensstämmelse mellan observationer som vi gjort för vår empiri där de valda teoretiska idéer baserades på de observationer som gjordes från blogginsläggen. Därför har vi sammanfattningsvis en låg validitet eftersom resultatet av studien inte hade kunnat appliceras på andra miljöer eller andra populationer och detta på grund av att vår val av metod varit av kvalitativ art. För att uppnå en hög tillförlitlighetsnivå i vår studie har vi både ständigt valt att vara kritiska till vårt tillvägagångssätt. Vi har under studiens gång varit medvetna att vår förförståelse haft en inverkan på hur vi tolkat materialet och sedan bearbetat

det i förhållande till objektivitetskravet då det är viktigt att inte förhålla sig subjektivt. Därför har vi valt att undersöka vår empiri flera gånger just för att uppnå tillförlitlighet i denna studie. Vi har även i åtanke att minnen inte går att återge i dess exakta form och därför finns det en risk att materialet inte beskrivs som det såg ut då i verkligheten. Däremot är det upplevelserna som vi är intresserade av och dessa beskrivs i blogginläggen av de nu vuxna och då före detta barnen. Vidare har vi även haft en transparens i studien i den mån att vi valt att visa hur vi kodat och kategoriserat de olika teman. Diagrammet i bilaga två stödjer denna tanke och visar en tydlighet i genomförande av studien.

Utöver de kriterier som går under tillförlitlighet finns det ett kriterium som avgör äktheten i den kvalitativa forskningen även kallat för autenticitet. Syftet med detta kriterium är att väcka frågor kring forskningspolitiska konsekvenser generellt. De innefattas av fem olika riktningar som menar på att kravet för äkthet fylls utifrån. Kravet som vår studie fokuserar på är att skapa en rättvis bild den grupp människor som studeras. Då detta är en innehållsanalys blir det att vi inte personligen tar kontakt med de medverkande, därav kan vi inte riktigt veta hur de upplever forskningen. Dock kan vi se till att det framträder på det mest rättvisa sätt.

5.5 Etik

Forskning anses utgöra en viktig del för samhället. Så viktigt att samhället har ett krav på att forskning ska bedrivas. Således kallas detta för forskningskrav. Ibland kan dock forskningskravet krocka med ett annat krav. Den andra, det vill säga, individskyddskravet, uttrycker istället skydd för den enskilda medborgaren från inskränkande i integritet samt skada för individen. Fysisk såväl som psykisk. Individskyddskravet innehåller i sin tur fyra olika huvudkrav varav dessa är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002, s.3). Dessa två ställs ofta mot varandra och det är vår uppgift som skribenter att ta hänsyn till både två och att balansera kraven. Nedan beskrivs häri vår balansgång.

5.5.1 Informationskravet

Detta krav handlar om att den eller de som berörs av studien som genomförs, ska underrättas eller också informeras gällande syftet med studien. Berörda ska tillföras information rörande deras deltagande i studien och vilka förbehåll som gäller för detta. Information om att berörda

deltagare när som helst kan välja att avsluta sin medverkan samt att deras deltagande är helt frivilligt ska tydligt framgå. Information som kan tänkas ändra personens uppfattning om den vill medverka i studien eller inte är viktigt att lyfta fram menar Vetenskapsrådet (2002, s. 7) Detta krav förutsätter att forskaren är medveten om undersökningsdeltagarnas roll i projektet. Med det menas huruvida undersökningsdeltagarna är aktiva respektive passiva i informationen som de tillför studien. Det finns tre olika roller av aktivitet, varav dessa är den aktiva, den passiva och en blandning av både på den tredje. Den som är relevant för vår studie är den andra, det vill säga den passiva. Här har undersökningsdeltagarna inte aktivt medverkat till informationen som tillförs studien. Hur den informationen ska tas till vara och om det får nyttjas är en bedömning som får prövas individuellt. Denna bedömning ska pröva skadan som kan tillföras de berörda (Vetenskapsrådet, 2002, ss.7–8).

För att detta kriterium ska ha varit uppfyllt så följde vi riktlinjer som ovan beskrivs. Våra undersökningsdeltagare utlämnade uppgifter i form av blogginlägg på ett internetforum och inte direkt till oss. Således kan vi skribenter inte ge var deltagare informationen om vår studie och vad den syftar till. En del av deltagarna och därav skribenterna har endast sitt förnamn med och därför går det ej att härleda till en specifik individ. Vidare blev därför vårt tillvägagångssätt att vända oss till ansvarig utgivare, det vill säga, Maskrosbarn som organisation och informera om studien och syftet med denna.

5.5.2 Samtyckeskrevet

Samtyckeskrevet tangerar informationskravet. Den handlar om att undersökningsdeltagarna själva bestämmer om de ska medverka i studien och i vilken omfattning. Detta är däremot beroende på uppgiftslämnarens aktivitet i studien. Uppgiftslämnarna ska enligt detta kriterium därutöver delges information om att deras samtycke när som helst kan dras tillbaka om denne så önskar. Inga konsekvenser för en eventuell återkallelse i samtycke ska tillfalla den enskilde undersökningsdeltagaren (Vetenskapsrådet, 2002, ss. 9–10).

Våra undersökningsdeltagare faller närmre den andra kategorin. Deras uppgifter är registrerade på offentligt internetforum. Våra undersökningsdeltagare har skrivit blogginlägg i kontext av organisationen som de tillhör. Eftersom deltagarna inte har skrivit ut vem var och en av dem är, så utgör detta ett hinder i att fråga efter samtycke. Detta är något som vi anser ska göras eftersom det inte är en myndighet vi frågar, utan en organisation. I och med det

senare så har vi istället valt att vända oss till den ansvariga utgivare och tillfrågat denne om samtycke för att uppgifter hämtas in för genomförande av vår studie.

5.5.3 Konfidentialitetskravet

Konfidentialitet kan liknas vid en form av sekretess för den enskilde. Detta krav förutsätter att de uppgifter som undersökningsdeltagarna lämnar ska behandlas varsamt och ifrån otillbörliga. En uppgörelse om tystnadsplikt uppmuntras om uppgifterna som lämnas är av etiskt känslig karaktär (Vetenskapsrådet, 2002, s. 12). Uppgifter som skulle kunna härledas till ursprung ska avidentifieras för icke berörda personer. Enligt vetenskapsrådet (ibid.) ska forskaren vara extra noggrann med det avidentifiering när det är etiskt känsligt material.

Vårt data som insamlats för analys är enligt vår bedömning av etiskt känslig karaktär. Därför har vi valt att avkoda och avidentifiera blogginläggen samtidigt som vi försökt behålla autenticitet i dessa. I och med att dessa inlägg går att återfinna på internet, som är en plattform som alla kan nå, så är vi särskilt försiktiga med hur var individs berättelse presenteras i vår studie.

5.5.4 Nyttjandekravet

Nyttjandekravet innefattar bestämmelser om att forskaren inte får nyttja det insamlade data som tillkommit av undersökningsdeltagarna på ett kommersiellt syfte eller egentjänande syfte. Den får enbart nyttjas i forskningssyfte. Vidare så har nyttjandekravet en specifik regel som förklarar ett exempel där forskning som inhämtas i kartläggande syfte av människors fritidsaktiviteter inte får säljas vidare till företag. Den nämner också en annan regel som förklarar att insamlad data inte får inte nyttjas i beslut som kan direkt inverka på undersökningsdeltagarens liv. Detta så länge denne själv inte har givit sitt medgivande (Vetenskapsrådet, 2002, s. 14).

Vi som skribenter berörs inte direkt av de två ovan beskriva reglerna utöver att vi ska ha kunskap om de under genomförande av studien och även efter. Detta eftersom vi varken kartlägger fritidsaktiviteter eller kommer att tillhandahålla information som kan direkt påverka den enskildes liv i form av beslut av vård eller tvångsvård. Däremot så har vi tagit

hänsyn till detta kriterium. Vi har inte och ska inte nyttja data som insamlats för våra egna syften utöver denna studie.

5.6 Metodkritik

I detta avsnitt kommer enbart kritik för vår valda metod att redogöras i relation till vår studie. Fördelar och motivering till vår metod beskrivs i tidigare avsnitt.

Påpekanden av svagheter med den kvalitativa ansatsen är vanligt förekommande. På samma sätt som den alternativa metoden, det vill säga kvantitativ metod som också har fått kritik. De svagheter som lyfts bland kvalitativ metod är att denna betecknas vara subjektiv. Med detta menas att forskarens egna värderingar sätter prägel på studieobjektet. Denne forskare kommer att välja att se det som är av betydelsefull karaktär istället för att vara objektiv. Den tredje svagheten som Bryman (2011, s.368) nämner är svårigheterna med att återskapa samma studie. Detta på grund av att denna typ av forskning attribueras som ostrukturerad samt att en stor tyngd ligger på forskarens egna idéer och kreativitet i genomförandet av studien (Bryman 2011, ss.369). Den tillföljande kritiken är att det är svårt att dra allmänna slutsatser om studien utifrån en större del av populationen, så kallat generalisering. I denna forskningsmetod är det inte alltid självklart hur forskarens slutsatser utformas. Bryman (2011, s. 370) kallar detta för bristande transparens. Hur frågor uppstått och utformats redogörs sällan och hur informanter/deltagare i studien valts ut gör inte heller detta. Bryman (ibid.) menar att det är läsarens rättigheter att redogörelse av ovan finns med i studien.

Bryman (2011, ss.296–297) beskriver också innehållsanalysens svagheter. En av dessa lyfter att en innehållsanalys inte kan vara bättre än det dokument som analysen grundar sig på. Dokumenten som används som underlag för analys ska bedömas enligt det delvis tidigare nämnda kriterier och dessa är; autenticitet, trovärdighet och representativitet. Det senare kriteriet handlar om generaliserbarheten för andra liknade dokument. Den andra svagheten med vår valda metod som Bryman (ibid.) lyfter är att det är med stor svårighet som kodarna kommer kunna utforma en kodningsmanual som inte är präglad av deras egen förförståelse. Med detta menar Bryman (ibid.) att en kan ifrågasätta de tolkningarna som kodarna gjort gemensamt. Varför-frågor ska enligt denna metod vara begivna att besvaras. Kritik har även riktats för att denna analysmetod inte är teoretisk. Detta därför att tyngdpunkt ligger på det som är mätbart och inte själva teorin (Bryman, 2011, s. 297).

I vår studie har vi tagit hänsyn till detta och är införstådda svagheter i vår valda metod. Vi är medvetna om att vår insamling av data samt analys av denna baseras på vår förförståelse och subjektiva bedömningar. För att undvika en allt för subjektiv värdering gjordes bearbetningen av data om minst två gånger. Svårigheten i att replikera denna studie och att få samma resultat är vi åter igen medveten om. Andra blogginlägg förutsätter andra ord och citat och därför hade resultatet varit ett annat. Med andra ord går det därmed inte att generalisera resultatet till populationen i sin helhet.

5.7 Arbetsfördelning

Detta arbete har vi sett som ett gemensamt projekt där uppdelning av arbetet har undvikits för att kunna ha likvärdig grund när det kommer till bearbetning och analys av materialet. Den litteratur som används i arbetet är läst av oss både och detta för att öka möjligheten till kunskapsbaserade reflektioner. Vi delade upp olika delar av uppsatsen emellan oss som exempelvis metod och teori. För bearbetning och analys gjordes detta däremot gemensamt, då vi satte oss tillsammans och diskuterade hur det skulle se ut och vad som skulle skrivas. Detta tar givetvis tid men det ger även möjlighet till att kunna med en värdig grund kritisera de olika tolkningar och se samma text utifrån olika perspektiv. Att vara två i ett arbete kan kräva en bra kommunikation och planering emellan, vilket kan ses som svårt för många. Något som däremot inte utgjorde ett hinder för oss. Vi har en god kommunikation och relation, vilket även bidrar till att det inte blir svårt att lyfta upp viktiga ämnen eller problem som skulle kunna förekomma.

6.0 Resultat och analys

Vår datainsamling av blogginläggen visar att emotioner, skuld och skam samt olika vinklingar för det dramaturgiska perspektivet är vanligt förekommande begrepp/teman. Citat innehållande dessa begrepp kommer nu att presenteras och analyseras. Analyser utifrån våra teoretiska utgångspunkter kommer att återfinns i avsnitt 6.1 och 6.2 medan tidigare forskningen kommer att återfinnas i avsnittet 6.3. Avsnitt 6.3 som är om konsekvenser avser mer de långsiktiga konsekvenserna där de kortsiktigt finns mer genomgående i samband med emotionerna. Den psykiska ohälsan betraktas även som en långsiktig konsekvens, därför valde vi att ha med analysen för psykisk ohälsa under rubriken konsekvenser.

Vidare bör det tilläggas att en del av blogginläggen beskrivs i vuxen ålder, medan andra är minnen från barndomen. En variation i tidsförloppet går därför att återfinna i citaten. Gemensamt för skribenterna är dock att de alla är i vuxen ålder.

6.1 Emotioner

I detta avsnitt kommer olika emotioner som beskrivits av de ”vuxna barnen” i blogginläggen att lyftas upp och analyseras. Emotioner kan ha betydelse för vilka konsekvenser som medföljer. Det vill säga konsekvenser som kommit att påverka de ”vuxna barnen” under deras barndom eller även fortfarande påverkar de som vuxna.

6.1.1 Skam

Jag var femton år och strävade efter att pappa skulle vara stolt över mig, det var då jag utvecklade ett eget missbruk. – Olivia

Som barn är bekräftelse från föräldrarna viktigt, de är vår förebild och de vi ser upp till. Känslan av stolthet eller skam som är varandras motpol. Dessa kan uppstå när en ser sig själv genom den andres perspektiv (Scheff & Starrin, 2013, s.188). I detta fall var det saknaden av stolthet som spelade roll. För att hennes pappa skulle vara stolt över henne, behövde hon gå efter hans spår samt följa den moraliska väg pappan satt upp. Detta blev en negativ konsekvens för Olivia som kom att påverka hennes barndom och uppväxt. I strävan av bekräftelse av pappan så utvecklar Olivia ett eget substansmissbruk. Vidare lyfter Scheff och Starrin (2013, s. 189) att den avgörande rollen för vilka emotioner som uppstår baseras på personligheten som var och en har samt spegeljaget. Skam har en inverkan mer än andra emotioner på interaktionerna i samband med självkänslan, det vill säga om en känner sig säker i relationen (Dahlgren & Starrin, 2004, s. 98). När skam kontra stolthet uppstår blir det att individen ser sig från den andra personens perspektiv. Då agerar denne utifrån vad denne tänker sig den andra personen hade velat att man agerar eller beter sig som. Då spegeljaget har tre huvudelement om föreställningen av sig själv och den andre, som är enligt Scheff och Starrin (2013, s.188) ”... föreställningen om hur vi framstår för den andre personen, föreställningen om den andras bedömning, samt någon slags självkänsla, såsom stolthet eller förödmjukelse.” (ibid.). Förklaras de respektive uppfattningarna om skam och stolthet.

Uppfattningen om spegeljaget är applicerbar hos Olivia då det är den andres perspektiv hon väger in, det vill säga pappans och hans syn på henne. Hon känner att hon behöver vara som pappa för att han ska vara stolt över henne. Det bidrar till att självkänslan påverkas utifrån hur föräldern ser på sitt barn och beteenden börjar matcha förväntningarna till de.

Jag skämdes för min mamma och tog därför sällan med mig kompisar hem. När jag väl gjorde det så höll jag koll på om mamma hade druckit eller inte. – Adrian

Mitt sommarlov har förstörts och hon gjorde det när min kompis var där, jag skäms, jag är så arg på mamma. – Arvid

Skam är en känsla som har inslag ifrån den sociala kontrollen i samhället. Att känna skam är inte personligt grundad utan uppkommer utifrån synen av någon annan (Dahlgren & Starrin, 2004, ss. 75–76). Adrian och Arvid beskriver att de kände skam när deras föräldrar betedde sig på ett sätt som bryter mot normen, framför deras vänner. Detta bidrar till att känslan av skam gentemot vännerna triggas igång. Dahlgren och Starrin (2004, ss. 78–79) menar att emotionerna skapar samvetet. Det vill säga upplever en individ skam i olika situationer, så är det tecken på att det enligt samhällets strukturer är moraliskt fel och bör justeras (ibid.). Adrian tar saker i egna händer genom att undvika att vännerna träffar på mamman i det onyktra tillstånd vännerna tidigare bevittnat. Detta eftersom han vill slippa uppleva denna situation igen och att minimera uppkomsten av skam. Arvid fick uppleva en liknande situation. Detta efter att Arvid skriver att mamman förstört hans sommarlov i och med att vänner bevittnade mamman i ett onyktert tillstånd. Något som vidare bidrog till uppkomst av skam och besvikelse hos Arvid. Detta medverkade till att både Adrian och Arvid är begränsade i sitt utrymme och frihet i relation till deras vänner. De behöver alltid tänka efter om de kan umgås hemma hos dem tillsammans med vänner då en risk för att föräldern ska vara onykter.

Efter lovet när alla i klassen pratade om hur bra deras lov varit sa jag bara det var bra, jag skämdes för mycket. – Leon

Skam kan uppkomma i olika former som destruktiv och konstruktiv. Leon väljer att inte berätta för klassen om hur hans lov varit då det för honom varit något han skäms över och det är inget att vill dela med sig om. Leon använder sig av den konstruktiva skammen som Scheff

och Starrin (2013, s. 191) beskriver är den positiva skammen för att värna om goda sociala relationer och vänskap. Den sortens skam varnar när vårt sociala band hotas eller försätter oss i pinsamma situationer (ibid.). Leon ville undvika att utsättas för detta och valde att endast säga att hans lov var bra även om fallet inte var så. Han ansåg inte att han kunde prata om en förälder som missbrukar då det går emot normen och skulle utsatt honom för hån från andra, då de inte förstår situationen som inte är "normal" för deras omständigheter. Håller man in denna känsla av skam för länge och inte låter den befrias kan den dock utvecklas till en destruktiv känsla av skam som kan leda till allvarliga konsekvenser som psykisk ohälsa eller våldsamheter (ibid.). Leon kände sig inte redo att prata än när han mötte sin klass och använde sig av skammen som var till hans fördel, dock kan det inte läsas av hur länge detta pågick då Leon inte beskriver detta.

6.1.2 Skuld

Nu börjar skolan igen och jag känner mig ambivalent inför det. Skolan är min fristad, men vem ska nu hålla koll på dig när jag är borta, mamma? Vem ska hålla koll på hur många glas vin som du hunnit dricka innan klockan slagit 12? – Adam.

Sen kom samvetet, att lämna föräldrarna som inte mår bra och även småsyskon... Hur lång tid ska det gå för att man ska slippa ta ansvar för ens föräldrar? Om jag släpper min familj nu, kan jag då leva med mig själv? – Isak

Att känna ett större ansvar för de som man har nära samhörighetsrelationer med är något som Clark och Brissette (2002, s.291) tar upp. Att man känner ansvar av denna sort bidrar till att man även känner en större skyldighet gentemot denna person. Adam som ska lämna sin pappa för att ta hand om sin framtid och gå i skolan, känner en hel del skuld över att det inte finns någon hemma som kan hålla koll på pappan. Likaså känner Isak som även har småsyskon som han känner sig skyldig emot att ta hand om då föräldern inte kan det. Känslan av skuld baseras främst på att individen mår dåligt över något då man misslyckats med att tillfredsställa någon annans behov eller brustit för deras välmående (Clark & Brissette, 2002, s.291). När Adam inte kan hålla koll på pappan blir det att han kommer dricka för mycket och orsaka skada för hans välmående. Detta tar sedan på Adams välmående på grund av den skuld han känner, skolan blir således inte längre samma fristad som han hade önskat. Isak känner en större skyldighet då det handlar om hans syskon som behöver mer stöd som de inte får av

föräldrarna. Han känner att om han prioriterar sig själv nu, kommer det inte finnas någon som hjälper syskonen och föräldrarna som inte klarar av vardagen på egen hand på grund av missbruket. Känslan av skuld är en reflekterande emotion som bidrar till ett rolltagande som ger upphov till självkontroll. Det vill säga baseras uppträdande och beteenden utifrån hur en upplever känslan av skuld. När en upplever denna känsla undantrycks eller hämmas handlandet (Dahlgren & Starrin, 2004, s.24). Adam och Isak som både känner denna skuld reflekterar över vilket som är viktigare för dem, att ta hand om sin familj eller ta hand om sig själv.

6.1.3 Rädsla, sorg och tacksamhet

Då slipper jag känna mig rädd eller orolig. Jag är ett barn och mitt liv kretsar kring mitt ansvarstagande över andra människor. – Jasmin.

Rädslan att bli som föräldern finns alltid där, tanken om beteenden man inte vill ha som att skada sig själv, bli ledsen eller blir arg på människor man inte är arg på. – Selma

Rädslan som Jasmin och Selma känner kommer från en av de affekterna som är i ständigt samspel med affekterna glädje/belåtenhet och intresse. De olika affekterna fungerar i samband med interaktioner med andra. Uppfylls inte önskemål om kontakt, uppkommer då emotioner som rädsla, äckel, avsky, vrede, sorg och skam (Scheff & Starrin, 2013, ss.186–187). Jasmin och Selma blir försummade av föräldrarna vilket sätter igång affekterna, som bidrar till deras rädsla. Affekter är medfödda och går inte att undvika, dock blir det till emotioner när det tillkommit erfarenhet av någon grad (ibid.). Detta är fallet för dem då affekten rädsla har formats till en emotion som de lever med.

Ni kallade mig för Sunshine för att jag var glad. Inget skulle tynga ner mitt hjärta, men utan att inse det var det du som fick mig att må dåligt när ingen annan såg. – Gabriel

Som nämnt tidigare är människan präglad av positiva som negativa affekter som är medfödda. Sorg är även en del av dessa negativa affekter (Scheff & Starrin, 2013, ss.186–187). Gabriel upplever sorg för sig själv på grund av föräldrar situationen som han inte vill lägga vikt på för någon annan. Han mår dåligt då det brister i samvaron för honom. Interaktioner blir avvisade och de negativa affekterna, som av erfarenhet blivit en emotion sätts igång (ibid.).

Oavsett om hon börjar missbruka eller dricka alkohol igen, så kommer hon alltid vara världens bästa mamma. Jag kommer aldrig sluta vara tacksam för det är ju trots allt mamma som format den jag är idag. – Ahmed

Barns upplevelser av deras föräldrars substansmissbruk benämns ofta utifrån negativa termer. De uttrycker emotioner som ilska, sorg och rädsla och ofta finnas en känsla av skam och skuld närvarande i detta pussel. De beskriver hur deras sociala samspel sett ut med föräldrarna och utomstående parter och hur de vidare gjort för att hantera situationen när de hamnat i utsatta situationer. Men det är inte alltid en negativ prägel funnits i upplevelserna. Enligt Wiechelt och Okundaye (2012, s. 94) så behöver inte barndomen nödvändigtvis associeras med negativitet. Vissa barn uppvisar istället tacksamhet och kärlek gentemot sin förälder och detta exemplifierar Ahmed i sin berättelse.

6.2 Roll, fasad och masker

Även om mamma bara druckit en öl, så kunde jag se det på henne. Hela hennes jargong förändrades när hon drack. Jag berättade inte för andra hur det såg ut hemma. Det kändes som om det vore bättre om hemligheten stannade inom familjen. – Adrian

Inramningen i detta inlägg är hemmet. Adrian berättar hur mammans beteende ändrades när hon drack alkohol. Detta kan bero på en kontrollförlust hos mammas som är en följd av alkoholkonsumtionen. När mamman inte längre kan styra de intryck som hon nu ger, blir Adrian tveksam till att ta med kompisar hem. Han vet inte hur hon skulle vara om kompisar kommer hem till honom. Vidare läggs en tyngd i slutet på inlägget där Adrian beskriver att han inte berättade för andra om hemligheten. När en aktör vill skydda sig själv utifrån eventuella hot mot ens fasad så kan denne skapa en distans till observatörerna. Detta för att publiken inte ska få ta del av intima detaljer i aktörens liv och därav besöka dennes *bakre region*. Detta är vad Goffman (2014, s. 64) kallar för *mystifikation*.

Jag vill skrika ut så att alla omkring mig hör, men mina föräldrar har förbjudit mig att berätta... Varför ska jag vara tyst när jag inte kan göra något åt det? Hur jag hade det hemma som barn har jag lika mycket rätt att prata om som de med välfungerande föräldrar. – Elsa

Om han inte berättar, så berättar inte jag heller. Det var en deal jag och pappa hade för att mamma inte skulle veta. – Olivia

Elsa uppger i sitt blogginlägg att hennes föräldrar förbjudit henne från att delge familjens hemlighet. Elsa tillsammans med mamma och pappa utgör en familj, en slags enhet som framträder i dess helhet för andra. Detta kan kallas för *team* och själva akten för *teamframträdande* (Goffman, 2014, s. 74). Aktören, det vill säga Elsa, ger ett optimalt intryck till observatörerna vid framträdandet. Detta går hand i hand med *kollektiv representation* som innebär att en person intar en social roll vars fasad redan är upprättad (Goffman, 2014, s.33). Elsa framträder i enlighet med familjens önskemål. Hon ges alltså en social roll som innebär att hon inte får förtala sina föräldrar. I den rollen medföljer en specifik fasad som Elsa då hjälper till att upprätthålla tillsammans med familjen.

Vidare är situationen liknande för Olivia. Här arbetar både Olivia och pappan mot ett gemensamt mål och det är att Olivias mamma inte ska få reda på att både två har ett substansmissbruk. Pappan och Olivia är ett team som framträder tillsammans. Skillnaden mellan Olivia och Elsa är att Olivia vill skydda sin mamma från hemligheten. Hon tror alltså på det framträdande hon utövar. Därav är hon en *äkta/ ärlig* aktör som Goffman (2014, s. 25) kallar det för. Elsa tror inte på sin roll eller agerandet som denna kräver. Hon vill berätta för allmänheten om att hennes situation hemma. Hon vill inte delta i familjens teamframträdande, men blir tvingad. När en aktör inte tror på sin roll så agerar den som en *cynisk aktör* (Goffman, s. 25). Detta är vad Elsa är när hon genuint inte tror på den rutin som rollen av den valda fasaden som upprättats, kräver.

Mammas problem med alkohol eskalerade så att hon till sist var full mer än vad hon var nykter. Jag försökte göra så att mamma skulle hålla sig nykter. Jag ville inte vara till besvär, för då kanske mamma inte skulle ha en anledning att dricka. Jag blev därför den duktiga som hjälpte till att städa och fixa i hemmet. – Adrian

Inramningen tillhör begreppet fasad och utgör den del av den expressiva utrustningen (Goffman, 2014, s. 28) som Adrian nyttjar omedvetet under akten. Inramningen utgör den scen som aktören framträder på. Detta framträdande är särskilt bunden till hemmet. Adrians framträdande av den duktiga sonen skulle inte nödvändigtvis appliceras i andra miljöer eftersom just det framträdandet hör ihop med den specifika inramningen (Goffman, 2014, s.

29). Adrian berättar vidare i inlägget att han inte vill vara till besvär för sin mamma. För att undvika detta så mobiliserar Adrian sin aktivitet efter detta. Han tar på sig en roll att vara den duktiga sonen som hjälper till hemma. I denna akt samspelar Adrian med mamman och styr det intrycket som han vill införliva hos mamman. *Intrycksstyrningen* sker i ett egentjänande syfte (Goffman, 2014, s. 13) var Adrian vill underlätta för mamman och därigenom en förhoppning om att alkoholkonsumtionen ska minska. Till följd av Adrian tillämpning av intrycksstyrning på mamman går det att konstatera att han upprätthåller en *fasad* gentemot henne om hur han är. Det vill säga att han spelar en karaktär av den duktiga sonen.

Jag gjorde allt för att fortsätta hålla honom glad som barn, hans humör kunde vända och han och mamma bråkade, jag var rädd för vad han skulle göra... När han är full och glad kunde han stå i torget och ropa efter mig, han förstod aldrig att det var ett problem. Han skämde ut mig. – Matteo

I detta inlägg samspelar Matteo med sin pappa på så vis att han upprätthåller en fasad av att han är glad. Intrycksstyrningen sker så att emotionen glädje uppvisas för pappan. Matteo beskriver också ett scenario där han och pappan är på torget. Inramningen är alltså utomhus bland publik. Detta fodrar att mikrofonerna och kamerorna, det vill säga observatörerna, är påslagna just på grund av det offentliga sammanhanget. Matteo och pappan är uppträder i den *främre regionen*, också kallat för frontstage (Goffman, 2014, s.97). När pappan ropar efter Matteo och uppvisar ett beteende som Matteo förklarar att han skäms för så kan inte Matteo längre styra intrycket hos publiken. Fasaden som teamet, det vill säga han och pappan, ska ha upprätthållits fallerar. Publiken får då med andra ord ta del av Matteo i den bakre ridån, också kallat backstage (Goffman, 2014, s. 107). Detta är detaljer som han inte explicit hade uttryckt vanligtvis och som nu framkommer när intrycksstyrningen inte längre är under kontroll. När fasaden som var menad att framställas inte längre är hållbar, blir det i Matteos fall en känsla av skam.

På rasterna brukade jag springa hem och tillbaka till skolan. När mina vänner frågade varför jag inte ätit lunch med dem, fick jag komma på nya lögner och ursäkter för var gång. – Adam.

Inramningen här består av en växling mellan skolmiljö och hemmiljö. Två olika roller som Adam spelar då olika inramningar oftast kräver olika framträdanden. Den *fasad* som Adam har hemma och anledningen till att han springer hem förklaras inte för vännerna. Han uppger inte att han var tvungen att gå hem från skolan för att kolla på sin mamma så att hon mådde okej. Istället berättar Adam i inlägget att han fick ljuga och komma med nya ursäkter var gång han missat rasten. När Adam ljuger om sin situation hemma för att bibehålla den fasad han satt upp för sin publik, så *förvränger* han sin roll. Detta genom att han lurar och bedrar sin publik. Han förvränger fakta om sig själv som avviker från sitt verkliga jag, det vill säga sitt jag som han är *backstage* när han är i sin hemmiljö (Goffman, 2014, s. 57). Till följd av förvrängningen lyckas Adam fortsätta sitt framträdande i den fasad han önskar att ge.

6.3 Konsekvenser

Mina barn ska inte växa upp som jag, de ska växa upp bättre än jag, jag skulle inte bli som min pappa. Det löftet gav jag mina barn när de föddes. – Olivia

Det är av betydelse hur de ”vuxna barnen” agerar och tänker som vuxna. Har man vuxit upp med en förälder som varit/är missbrukare, förekommer inte samma förutsättningar för de barnen. I tanke för detta citat ligger i att föräldern uppmanade barnet till att dricka vilket bidrog till att Olivia drack för att göra sin pappa stolt. Detta ledde sedan till att hon själv blev missbrukare som barn. Schroder, Kelly och Fals-Stewart (2006, s.10) lyfter upp att det blir vanligt för de barn som växer upp i dessa omständigheter, att själva påverkas av det negativt och börja testa. Dock benämner detta citat att Olivia tog sig igenom detta och insåg misstagen hon var på väg att göra. Konsekvenser av ett missbruk eller att ha växt upp med en förälder som haft ett substansmissbruk fick henne att inse att det inte är något hon ville utsätta sina barn för. Hon ville inte låta missbruket ta över hennes liv som det gjorde för hennes pappa. En viktig del av hur man blir som föräldrar skriver (Tedgård, Råstam & Wirtberg, 2018, s.2) baseras på vad en sett en förälder göra, det vill säga föräldraskap formas utifrån tidigare observerade föräldraskap. I detta fall var det ingen positiv föräldraskap som observerats, men det bidrog till att hon visste att det inte var så hon ville ha det för hennes barn då hon själv som barn inte uppskattat det.

Jag vaknar upp mitt på natten iskall mitt i sommaren. Än idag kan jag få dessa mardrömmar.
– Gabriel

Barn som vuxit upp med en förälder som har haft ett substansmissbruk kan i samband med de olämpliga barndomsupplevelser utveckla en beteendeproblematik, som kan ha haft effekter i olika former av misshandel. Däribland emotionell misshandel (Tedgård, Råstam & Wirtbergs, 2018, s.1). Av vad Gabriel beskriver kan hans fortsatt förekommande mardrömmar som vuxen följt med honom sen hans barndom. Dessa drömmar har kommit sig att bli en långvarig konsekvens av att ha varit emotionellt misshandlad, känt sig försummad eller hotad som barn av den missbrukande föräldern. Detta kan således ha medfört en omedveten beteendeförändring, det vill säga mardrömmar om hans barndom när han sover och är omedveten. Inverkan som barn får från utifrån att växa upp med dessa omständigheter är självklart negativ och kan orsaka känslomässiga störningar (Tedgård, Råstam & Wirtbergs, 2018, s.1). Att uppleva mardrömmar som vuxen om sin barndom även när man kommit ifrån situationen är trauma. Gabriel har genomgått traumatiska upplevelser som har följt med honom till vuxen ålder. Han känner fortfarande av hur det var för honom som barn, det har bidragit till en väldigt negativ inverkan på honom känslomässigt.

Deras hem och föräldrar var en trygg plats, inte som min pappa, de visste inte hur de känns därför kunde jag inte förklara för mina vänner vad jag kände. – Marina

Jag vaknar av att okända berusade människor är inne i mitt rum. Jag blundar och hoppas på att tiden ska gå snabbare. Jag är där, men ändå inte. – Jasmin

Marina och Jasmin beskriver hur jobbigt det var att vara hemma när det fanns en missbrukande förälder i hemmet. Det är okända människor där som dricker och festar och det är ingen trygg plats för ett barn. Det är även något de inte kände att de kunde prata om med någon då ingen upplever denna situation och kan förstå vad de gick igenom. Den vanligaste följderna av att leva i dysfunktionella familjesituationer är att barnen kommer till skada, inte nödvändigtvis fysisk skada men psykisk. De riskerar att isolera sig från omvärlden och utsättas för vardaglig stress (Lewis et al. 2014, s.2998). Detta var något som visade sig vara en kortsiktig konsekvens för Marina och Jasmin som tog sig ur denna situation som vuxna. När de var barn visste de inget bättre än att hålla sig för sig själva och hoppas på att det inte ska hända något med dem. De upplevde interna problem som sorg och ångest över deras situation och oro för sig själva såsom för sin förälder som missbruka. Detta benämner även

Schroder, Kelly och Fals- Stewart (2006, s.10) är något som är vanligt förekommande hos de barn som växer upp i dessa förhållande.

Det är många saker som går att ändra och påverka och lika många saker som jag inte kan påverka eller förändra. En sak som jag inte kan förändra däremot, är mina föräldrar. Även om jag skulle skrika, böna, be eller också tjafsas så är utfallet densamma. *Jag* kan inte förändra dem och jag kan inte heller göra dem friska. – Sara.

Jag har accepterat att min mamma är sjuk och förstår att hon nog aldrig kommer bli helt frisk.

Det är okej att hata och älska en person samtidigt. – Vera.

Sara beskriver en form av acceptans i hennes blogginlägg. Vera har accepterat att det inte är mycket hon kan göra för sin mamma. De har accepterat faktumet att de inte kan göra något för att ändra det beteende som deras föräldrar har, och förstått att deras missbruk inte kommer att försvinna om de tjafsar och skriker. De har släppt ansvaret över dem och tagit sig an att de också betyder något. Att Sara och Vera har accepterat detta i tidigt stadium kan ha bidragit till positiva konsekvenser långvarigt. Detta då de istället fokuserat på sig själva och tagit ansvar för sig själva. Som Wiechelt och Okundaye (2012, s. 94) skriver att det inte nödvändigtvis är alla barn som påverkas av de negativa effekterna av att växa upp med missbrukande föräldrar. Många barn åstadkommer lika många saker som de som vuxit upp i "normala" livsförhållanden, när de prioriterat sig själva och släppt på ansvaret från föräldrarna. En viktig faktor för hur barnen blir som vuxna baseras på ansvaret de tagit som barn över föräldrarnas situationer, samt om de prioriterat sig själva eller föräldern. Mycket av detta kommer när barnet accepterat och förstått sig på situationen deras föräldrar befinner sig i (ibid.).

Detta är något som instämmer på både Sara och Vera som förstod att det inte var deras fel och att de endast var barn som inte kunde göra så mycket mer för sina föräldrar. De valde att förstå och acceptera att det inte kommer ändras och på så vis gå vidare. Det förstod att det är okej att älska och hata samma person. Detta bidrog sedan till att föräldrarnas missbruk endast påverkade dem negativt kortsiktigt. Långsiktigt kunde de gå vidare med sina liv just på grund av att de numera blivit ansvarsbefriande från föräldrarnas sjukdomsförlopp. När detta händer så återgår prestationsgraden och produktiviteten till det normala enligt Wiechelt och Okundaye, (2012, s. 94).

Jag uppmärksammade att jag inte längre klarade av att hantera allt själv. Jag mådde dåligt och saknade vuxet stöd för att bearbeta min uppväxt och även senare min mammas bortgång som orsakades av en överdos. Jag utvecklade ett självskadebeteende under flera år som jag senare fick behandling för – Mohammed.

Mohammed beskriver att han har upplevt svåra situationer var hans psykiska hälsa påverkats. Vidare belyser Tedgård, Råstam och Wirtberg (2018, s. 1) att denna målgrupp har en högre benägenhet att utveckla psykisk ohälsa som senare kan utgöra problem i ett vuxet stadium. Mohammed beskriver också att han finner svårigheter med att bearbeta sin barndom och förstå de känslor som där uppstått. Även detta är en vanlig konsekvens hos denna målgrupp enligt Tedgård, Råstam och Wirtberg (2018, s. 5). Denna målgrupp beskrivs ha omfattande svårigheter med att förstå och uttrycka emotioner på grund av en avsaknad av tillgänglighet under barndomen.

7.0 Slutdiskussion

I detta kapitel kommer studien redogöras kort samt frågeställningar besvaras. Eftersom vår tredje frågeställning är en konsekvens berör den alltså även frågeställning två. Vi har dock valt att skilja på dessa för att psykisk ohälsa varit en påtaglig konsekvens hos denna målgrupp. Vidare är därför svaren integrerade i varandra.

Syftet med denna studie var att undersöka ”vuxna barns” upplevelser av att ha vuxit upp med minst en förälder som haft ett substansbrukssyndrom och konsekvenserna för barnet ur ett kort, - liksom långsiktigt perspektiv. I vår studie har vi fått en inblick i hur beteenden hos barnen manifesteras under barndomen likväl som vuxen ålder och bakgrunden till dessa. Detta genom ett kunskapsläge som till en början lägger grund för våra teser och vidare vår teori som ger oss nya perspektiv att se på detta forskningsområde. Vår valda metod har varit av kvalitativ art och varit passande för den genomförda studien baserat utifrån våra frågeställningar samt rådande situation av pandemin Covid- 19.

Vårt material har bestått av blogginlägg som publicerats på organisationen Maskrosbarn. Dessa inlägg har valts ut utifrån temat substansmissbruk. Med tanke på vår valda metod samt empiriska material är vi medvetna om att resultatet inte är generaliserbart för populationen i helhet, då detta är begränsat till en organisation och upplevelserna av barnen inom denna. I

vårt val av empiri har vi varit utgått från att de skildringar som de ”vuxna barnen” ger är vad de utger sig för att vara. Skribenterna har skrivit utifrån deras minnen av barndomen och detta innebär att detta är subjektiva upplevelser. Sedan har vi förståelse för att minnen kan ändras efter tid. De kan både förskönas och förvrängas och saknar således en objektiv grund, vilket är en genomgående kritisk tanke vi haft med oss i bearbetning av studien.

Med vårt syfte, frågeställningar och empiriska material i baktanke motiveras vår val av teori. Genom det emotionssociologiska perspektivet kan vi urskilja emotioner som uppstått hos barnen under deras uppväxt med en förälder som haft ett substansmissbruk. Vidare används emotionerna för att förstå de ”vuxna barnens” upplevelser. Konsekvenser av uppväxten uppmärksammas via analys av emotioner. En uppvisning av acceptans kan medföra färre konsekvenser än förträngning vari det senare medför det motsatta. Acceptans förutsätter att det ”vuxna barnet” förlikas med sin barndom och sin förälder. Den berövar sig själv från fortsatt ansvar av föräldrarnas tidigare uppvisade beteende. När det ”vuxna barnet” ansvarsbefriat sig själv återgår prestationsgraden till det normala. Då kan de åstadkomma lika mycket som övrig population (Wiechelt & Okundaye, 2012, s. 94). Vidare beskriver Wiechelt och Okundaye (ibid.) att barndomen inte alltid förknippas med negativa emotioner och tankar. Istället kan positiva beteenden utvecklas. Sådana kan vara tacksamhet och kärlek som det ”vuxna barnet” kan uppvisa gentemot sin förälder som har ett substansmissbruk. Detta berör bland annat Ahmed i sitt blogginlägg.

Således tillför även Goffmans dramaturgiska perspektiv andra infallsvinklar. Goffmans teori beskriver och förklarar människors interaktionsprocesser och bidrar vidare till en förståelse av denna komplexitet. Samhället och människorna i det förenklas till en modell bestående av teaterns värld (Goffman, 2014, s. 9). I denna värld lyfts viktiga begrepp som fasad och i relation till det; främre och bakre ridå. Dessa termer är vitala för att kunna skapa sig en förståelse för hur de ”vuxna barnen” agerat under uppväxten och även efter denna. Den bidrar till förståelse små detaljer i barnens vardag som inte kan likställas med andra barn. Barn som växer upp med föräldrar som har ett substansbrukssyndrom får ofta komma med ursäkter för att dölja och hemlighålla sin tillvaro. Detta exemplifieras vidare av bland annat Adam som beskrev hur han fick komma med nya lögnar och ursäkter för att kunna undanhålla hemligheten från hans klasskamrater.

Barn till föräldrar som har ett substansmissbruk bedöms inte vara en homogen grupp. Konsekvenser för barn som växer upp i familjer där det finns problem med missbruk, psykisk ohälsa och/eller våld ser olika ut från individ och individ. Anledning till detta är att problemen och konsekvenserna uttrycker sig på olika sätt beroende på problematikens karaktär (Folkhälsomyndigheten, 2016). I de ”vuxna barnens” beskrivningar av deras uppväxt skiljde sig från varandra. Faktorer som vilket substansmissbruk eller vilken förälder det rörde alternativt om både hade ett substansmissbruk påverkade utfallet hos denna grupp. Relationerna till föräldrar kunde se olika ut under olika stadier men även mellan individ och individ. Vissa har accepterat sin barndom och gått vidare, andra känner ännu hat och en tredje part känner en blandning av allt. Trots de blandade skildringarna så förekom det också gemensamma inslag i beskrivningarna. Detta var en mångsidig beskrivning av de emotionella upplevelserna som ofta haft samma. Känslor som sorg, ilska och rädsla var vanligt förekommande samt känslor av skuld och skam. Hemlighållandet av situationen hemma är ytterligare en gemensam faktor i beskrivningarna av upplevelserna.

Konsekvenserna för barn till föräldrar som haft ett substansmissbruk under barnens uppväxt varierar i grad och omfattning. När det kommer till kortsiktiga konsekvenser beskrivs riskerna med en uppväxt som är präglad av ett negligerande föräldraskap. Sålunda beskrivs dessa barn utveckla en risk för beteendestörningar likväl som socioemotionella problem (Lewis, Holmes, Watkins & Mathers 2014, s. 2398). De beskrivs oftare uppleva sorg, oro och ångest vilket senare kan leda till depression. Alternativt aggressivt och utåtagerande beteende med låg självkänsla som grund. Detta styrker skribenterna i vår empiri. Jasmin och Marina uppvisar känslor av sorg, oro och ångest av att ha haft en otrygg uppväxt.

Vidare beskrivs även de långvariga konsekvenserna. Häri kan en viss andel utveckla ett eget substansbrukssyndrom som till exempel Olivia. Gabriel beskriver sitt trauma som ådagaläggas genom mardrömmar det kan vara en annan långvarig konsekvens. Psykisk ohälsa liksom fysisk tillhör inte ovanligheterna för denna grupp. En del skribenter beskriver att de kämpat med sin psykiska ohälsa, som till exempel depression som kan ha varit en följd av uppväxten. Sålunda styrks detta av Tedgård, Råstam och Wirtbergs (2018, s.1) där de uppger att denna målgrupp löper en ökad risk för att utveckla psykisk ohälsa som kan komma att effekter i ett vuxet stadium. En otrygg anknytning under uppväxt och minnena av denna gör att dessa barn i en senare tidsperiod där de själva blivit föräldrar också påverkas (Tedgård, Råstam & Wirtberg, 2018, s. 11).

Det konstaterats att denna målgrupp löper en större risk att utveckla psykisk ohälsa. Vidare har skildringarna i blogginläggen innefattat beskrivningar av svår ångest, självskadebeteende, samt olika psykiatriska diagnoser så som depression. Mohammed berättar i sitt inlägg att han utvecklat ett självskadebeteende och att detta fortgick i flera år innan han slutligen fick det stöd och hjälp han behövde. Ångest är ett genomgående tema i blogginläggen som många av skribenterna berör. Det är oftast i relation till föräldrarnas substansmissbruk. Vidare beskriver många av dem också att de lärt sig hantera deras ångest genom att släppa på det ansvar som inte var deras till att börja med. Detta bland annat genom det stöd som de lyckats återfinna hos organisationen Maskrosbarn.

8.0 Referenslista

Agerberg, Miki. (2018). *Kidnappad hjärna - En bok om missbruk och beroende*. Lund: Studentlitteratur.

Berg, Martin. (2015). Deltagande netnografi. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber.

Bryman, Alan. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Clark, Margaret S. & Brissette, Ian. (2002). Relationsföreställningar och emotioner: ömsesidig påverkan. I: Frijda, Nico H., Manstead, Antony S.R. & Bem, Sacha (red.) *Emotioner och övertygelser - hur känslor påverkar våra tankar*. Lund: Studentlitteratur.

Dahlgren, Lars & Starrin, Bengt. (2004). *Emotioner vardagsliv & samhälle - En introduktion till emotionssociologi*. Stockholm: Liber.

Fals-Stewart, William. Kelly, Michelle L. Schroeder, Valerie. (2006). Effects of parental substance abuse on youth in their homes. *The Prevention Researcher* 13 (4); 10–13.

Folkhälsomyndigheten. (2016). *Barn i familjer med missbruk, psykisk ohälsa eller våld Resultat och erfarenheter från ett utvecklingsarbete*. Halmstad: Folkhälsomyndigheten.

Goffman, Erving. (2014). *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*. Lund: Studentlitteratur AB.

Jääskeläinen, Marke. Holmila, Marja. Notkola, Irma-Leena & Raitasalo Kirsimarja. (2016). Mental disorders and harmful substance use in children of substance abusing parents: A longitudinal register – based study on a complete birth cohort born in 1991. *Drug and Alcohol Review* 35, 728–740.

Lewis, Andrew J. Holmes, Natalie-Mai. Watkins, Brittany. Mathers, Donna. (2014) Children impacted by parental substance abuse: An evaluation of the supporting kids and their environment program. *J Child Fam Stud* (2015) 24:2398–2406.

Martikainen, Pekka. Korhonen, Kaarina. Moustgaard, Heta. Aaltonen, Mikko. Hanna, Remes. (2018). Substance abuse in parents and subsequent risk of offspring psychiatric morbidity in late adolescence and early adulthood: A longitudinal analysis of siblings and their parents. *Social Science & Medicine* 217 (2018): 106 – 111.

Maskrosbarn (2013). *Maskrosbarn i samarbete med Salong Betong, Reebok och Stadium!* (https://maskrosbarn.org/kanner-du-igen-dig/maskrosbarn-i-samarbete-med-salong-betong-reebok-och-stadium/?fbclid=IwAR1_I6eZjDsXbmi9YUub5QFMGb2Jf1xLd6c9COaZXm-QB2hfrf8Pc6Ps40Rs Hämtad: 2020- 04- 20).

Pihkalaa, Heljä. Dimova-Bränström, Neda & Sandlund Mikael. (2017). Talking about parental substance abuse with children: eight families' experiences of Beardslee's family intervention. *Nordic journal of psychiatry* 71 (5): 395–401.

Scheff, Thomas J. & Starrin, Bengt. (2013). Ett emotionssociologiskt perspektiv på sociala problem: skam och utsatthet. I: Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (red.) *Perspektiv på sociala problem*. Natur & Kultur: Stockholm.

Socialstyrelsen. (2013). *Barn som anhöriga. Konsekvenser och behov när föräldrar har allvarliga svårigheter eller avlider*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Tedgård, Eva D. Råstam, Maria B & Wirtberg, Ingegerd. (2018). Struggling with one's own parenting after an upbringing with substance abusing parents. *International journal of qualitative studies on health and well-being* 13 (1): 1-15.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> .

WHO (2020) *Health topics- substance abuse*. (https://www.who.int/topics/substance_abuse/en/. Hämtad: 2020-04-16).

Wiechelt, Sheily A & Okundaye, Joshua N. (2012). Working with children of parents with substance use disorders: evaluation of a course module. *Journal of Social Work Education* 48 (1): 93-103.

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

9.0 Bilagor

9.1 Bilaga 1

KODNING AV MATERIAL

VERA Blogginlägg 1: **Acceptera**, **Arg**, **Besviken**, **Hat**, **Sviken** & **Älska**.

MARINA Blogginlägg 2: **Ledsen**, **Rädsla**, **Smärta** & **Psykisk ohälsa**.

JASMIN Blogginlägg 3: **Arg**, **Ansvar**, **Fasad**, **Glad**, **Rädsla**, **Skam** & **Oro**.

ELSA Blogginlägg 4: **Ledsen**, **Skam**, **Skuld**, **Smärta**, **Oro** & **Ork**.

SELMA Blogginlägg 5: **Arg**, **Ledsen**, **Rädsla** & **Oro**.

SARA Blogginlägg 6: **Acceptera**, **Arg**, **Besviken**, **Ledsen**, **Lugn** & **Stress**.

OLIVIA Blogginlägg 7: **Fasad**, **Förlåta**, **Glömma**, **Hat**, **Konsekvenser** (utveckla eget missbruk), **Samvete**, **Skam** & **Stolt**.

ADAM Blogginlägg 8: **Fasad**, **Hat**, **Rädsla**, **Sviken** & **Skuld**.

MATTEO Blogginlägg 9: **Acceptans**, **Arg**, **Ansvar**, **Besviken**, **Fasad**, **Glad**, **Ledsen**, **Rädsla**, **Saknad**, **Skam**, **Smärta**, **Trött**, **Oro** & **Ork**.

ADRIAN Blogginlägg 10: **Ansvar**, **Fasad**, **Ensam**, **Glad**, **Kontroll**, **Konsekvenser** (svårt att sköta skola), **Skam**, **Sviken**, **Rädsla** & **Oro**.

LEON Blogginlägg 11: **Besviken**, **Fasad**, **Ledsen**, **Oro**, **Obehag**, **Psykisk ohälsa** & **Skam**.

ARVID Blogginlägg 12: **Arg**, **Fasad**, **Ledsen**, **Oro**, **Psykisk ohälsa**, **Rädsla**, **Skuld**, **Skam** & **Älska**.

ISAK Blogginlägg 13: **Acceptans**, **Ansvar**, **Arg**, **Ledsen**, **Lättnad**, **Skuld** & **Tacksam**.

MOHAMMED Blogginlägg 14: **Acceptans**, **Arg**, **Besvikelse**, **Fasad**, **Glad**, **Ledsen**, **Rädsla**, **Saknad**, **Skam**, **Oro**, **Psykisk ohälsa** & **Älska**.

AHMED Blogginlägg 15: **Acceptans**, **Ansvar**, **Glad**, **Ledsen**, **Lättnad**, **Sviken**, **Skuld**, **Psykisk ohälsa**, & **Tacksam**

GABRIEL Blogginlägg 16: **Acceptans**, **Besviken**, **Ledsen**, **Glömma**, **Hat**, **Konsekvens** (långsiktig), **Rädsla** & **Älska**.

Kategorisering 1

Acceptans: 7

Ansvar: 5

Arg: 8

Besviken: 5

Fasad: 8

Förlåta: 1

Ensam: 1

Glad: 5

Glömma: 2

Hat: 3

Konsekvens: 7

Kontroll: 1

Ledsen: 11

Lugn: 1

Lättad: 2

Obehag: 1

Ork: 2

Oro: 8

Psykisk ohälsa: 5

Rädsla: 9

Saknad: 2

Skam: 8

Smärta: 3

Skuld: 5

Stolt: 1

Stress: 1

Sviken: 4

Tacksam: 2

Trött: 1

Älska: 4

Kategorisering 2

- Emotion: 78

- Fasad: 8

- Psykisk ohälsa: 5

- Skam: 8

- Skuld: 6

Konsekvenser: 7

Övriga beteenden som kan uppvisas av den enskilde : 16

9.2 Bilaga 2

